

[Закон о усмереном образовању и васпитању, од 18. априла 1986. године]

На основу члана 359. тачка 9. Устава Социјалистичке Републике Србије,

Председништво Социјалистичке Републике Србије, донело је

У К А З

**О ПРОГЛАШЕЊУ ЗАКОНА О УСМЕРЕНОМ ОБРАЗОВАЊУ И
ВАСПИТАЊУ**

Проглашава се Закон о усмереном образовању и васпитању, који је донела Скупштина Социјалистичке Републике Србије, на седницама Већа удруженог рада, Већа општина и Друштвено-политичког већа од 15. и 16. априла 1986. године и Скупштина Републичке заједнице усмереног образовања, на седници од 17. априла 1986. године.

ПР број 572

У Београду, 18. априла 1986. године

Председник
Скупштине Србије,
др **Слободан Глигоријевић**, с. р.

Председник
Председништва,
Душан Чкребић, с. р.

З А К О Н

О УСМЕРЕНОМ ОБРАЗОВАЊУ И ВАСПИТАЊУ

Д Е О П Р В И

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се општи услови и систем усмереног образовања и васпитања као саставног дела социјалистичког самоуправног образовања и васпитања и друштва у целини.

Усмерено образовање и васпитање је битан чинилац развоја социјалистичког друштва који обезбеђује кадровску репродукцију и развој материјалних производних снага, доприноси повећању продуктивности рада и развоју стваралачких снага људи, свестраном развоју личности и хуманизовању социјалистичких самоуправних односа и општем напретку друштва.

Усмереним образовањем стичу се знања и развијају способности за обављање послова различите сложености и изграђује свестрано образована личност оспособљена за рад, даље образовање и самоуправљање.

Члан 2.

Усмереним образовањем и васпитањем остварује се:

- стицање и усвајање општих и стручних знања заснованих на савременим достигнућима науке, технологије, културе и уметности;
- професионално оспособљавање за обављање стручних послова различите сложености;
- стицање научних знања за обављање високостручних послова и самосталан научноистраживачки рад;
- подстицање и развијање трајног интересовања за нова сазнања, образовање, као и оспособљавање за стално самообразовање;
- стално образовање и усавршавање радних људи и грађана;

- професионална оријентација у циљу подстицања професионалног развоја у складу са индивидуалним могућностима и друштвеним потребама за кадровима;
- развијање одговорног и стваралачког односа према раду, радних способности и смисла за солидарност, колективни рад и самоуправљање;
- стицање марксистичког знања и усвајање марксистичког погледа на свет, теоријских основа и праксе социјалистичког самоуправљања;
- повезивање теоријског образовања са радном и самоуправном друштвеном праксом;
- развијање самоуправне свести о друштвеној одговорности, заштити самоуправног социјалистичког система, друштвене својине и других вредности у друштву;
- развијање осећања припадности своме народу и Југославији као заједници наших народа и народности, васпитање у духу братства и јединства и југословенског социјалистичког патриотизма, неговање традиције народноослободилачке борбе, социјалистичке револуције и изградње;
- развијање свести о циљевима и значају наше независне и несврстане политике и интернационалне солидарности са свим ослободилачким и напредним покретима, борбом и тежњама народа и земаља за слободу, независност и мир у свету;
- оспособљавање за одбрану независности Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и за друштвену самозаштиту;
- развијање солидарности, хуманости, истинољубивости и других позитивних својстава личности;
- неговање опште културе, развијање навика за самоделатност у култури, изграђивање смисла за доживљавање културних и уметничких вредности и за њихово стварање;
- развијање физичких и психичких способности личности и јачање свести о потреби чувања здравља, заштити природе и човекове средине и унапређивање здравствено-хигијенских навика, културе рада, понашања и коришћења слободног времена, и
- развијање потреба за сталним бављењем спортом и рекреацијом.

Члан 3.

Циљеве и задатке усмереног образовања и васпитања остварују радници, ученици, односно студенти организација удруженог рада усмереног образовања и васпитања и радници и други радни људи у организацијама удруженог рада другим самоуправним организацијама и заједницама

у односима међусобне повезаности, узајамности, солидарности и одговорности.

Члан 4.

Друштвена заједница ствара једнаке услове за образовање и васпитање све деце и омладине и за образовање радних људи у току радног века.

Организације удруженог рада сарађују са образовним организацијама у припремању и остваривању планова и програма образовања и стварају услове за обављање и развој образовне делатности.

Организације удруженог рада старају се и обезбеђују услове за образовање и усавршавање својих радника.

Члан 5.

Радници и други радни људи, ради потпунијег, рационалнијег и организованог задовољавања својих личних и заједничких потреба и остваривања заједничких интереса у области усмереног образовања на основама солидарности и узајамности, заједно са радницима у организацијама удруженог рада усмереног образовања и васпитања оснивају самоуправну интересну заједницу усмереног образовања у којој остварују слободну размену рада, удружују рад и средства и равноправно и заједнички одлучују о обављању делатности усмереног образовања у складу са заједничким интересима, утврђују политику развоја и унапређивања те делатности и остварују друге заједничке интересе.

Послови самоуправне интересне заједнице усмереног образовања одређени овим законом су послови од посебног друштвеног интереса и обављају се на начин којим се обезбеђују остваривање тог интереса, у складу са законом.

Члан 6.

Радници организације удруженог рада усмереног образовања и васпитања, обављају њену делатност, обезбеђују остваривање посебног друштвеног интереса и управљају друштвеним средствима која су им поверена и на тој основи одлучују о стицању и расподели дохотка и личног дохотка, организацији рада, уређују међусобне односе у раду, одлучују о неотуђивим правима радника, у складу са уставом и законом.

О питањима од посебног друштвеног интереса одређеним овим законом, равноправно са радницима организације удруженог рада усмереног

образовања и васпитања одлучују и делегати студената, односно ученика, представници друштвене заједнице и представници родитеља ученика.

Члан 7.

Усмерено образовање и васпитање остварује се према плану и програму образовања и васпитања.

Основа за доношење плана и програма образовања и васпитања је образовни профил.

Образовни профил обухвата степен и врсту знања, способности, вештина и радних навика потребних за обављање послова исте сложености сродних занимања у струци, односно једног занимања.

Образовни профил утврђује се као основни и специјализовани. Стручни назив образовног профила одређује се законом.

Занимање, у смислу овог закона, подразумева знања и способности за обављање одређених послова ради производње материјалних и духовних добара или за вршење услуга и стицање дохотка без обзира на врсту делатности.

Струку, у смислу овог закона, чини група занимања сродних по садржају рада, без обзира на степен стручне спреме.

Члан 8.

Планови и програми образовања и васпитања који се доносе за образовне профиле у истој струци међусобно су условљени и усаглашени по степенима стручне спреме.

План образовања садржи предмете и потребан број часова рада за остваривање садржаја образовања. Планом образовања одређује се равномерно оптерећење ученика, односно студената у току седмице.

Програмом образовања и васпитања утврђују се садржаји образовања по предметима. Програмом образовања обезбеђује се постепеност и условљеност у савлађивању садржаја предмета.

Програм образовања и васпитања за основни образовни профил обухвата заједничке општеобразовне, општестручне и ужестручне садржаје предмета, а за први и други степен стручне спреме и специјализован образовни профил општестручне и ужестручне садржаје предмета.

Трајање програма образовања утврђује се према обиму и сложености његових садржаја, условима за њихово савлађивање и узрасту лица које га савлађује.

Члан 9.

План и програм образовања објављује се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије.“

Члан 10.

Савлађивањем програма образовања и васпитања стиче се стручна спрема.

Стручна спрема, у смислу овог закона, обухвата општа и стручна, односно научна или уметничка знања и вештине стечене за обављање послова одређене сложености.

Према сложености послова и потребном образовању за њихово обављање стручна спрема разврстава се у први, други, трећи, четврти, пети, шести један, шести два, седми један и седми два степен.

Савлађивањем плана и програма образовања и васпитања основног образовног профила може се стећи први, други, трећи, четврти, пети, шести један и седми један степен стручне спреме.

Савлађивањем плана и програма образовања и васпитања специјализованог образовног профила може се стећи пети, шести два и седми два степен стручне спреме.

Члан 11.

Осми степен стручне спреме стиче се докторатом наука или почасним докторатом, под условима утврђеним овим законом.

Члан 12.

План и програм образовања и васпитања, може да остварује, као своју основну делатност, организација удруженог рада која испуњава услове утврђене овим законом (у даљем тексту: образовна организација).

Члан 13.

Образовна организација остварује, као своју основну делатност, и програме стручног усавршавања у струци, односно научној области за коју је основана.

Савлађивањем програма стручног усавршавања не стиче се степен стручне спреме.

Члан 14.

Школа је образовна организација која, као основну делатност, остварује планове и програме образовања и васпитања од првог, закључно са петим степеном стручне спреме.

Виша школа је образовна организација која, као основну делатност, остварује планове и програме образовања и васпитања за шести један и шести два степен стручне спреме.

Педагошка академија је виша школа у којој се остварује план и програм образовања и васпитања за учитеље и васпитаче.

Факултет је образовна и научна организација која као основну делатност: остварује планове и програме образовања за седми један и седми два степен стручне спреме наставно-научним, односно наставно-уметничким радом, као узајамно условљеним и повезаним радом; обавља основна, развојна и примењена научна истраживања; организује научноистраживачки рад и одбрану дисертације за стицање доктората наука и припрема наставни и научни подмладак.

На научноистраживачки рад факултета примењује се Закон о научноистраживачкој делатности, ако овим законом није друкчије одређено.

Члан 15.

Делатност образовне организације је од посебног друштвеног интереса.

Образовна организација може да остварује план и програм образовања и васпитања (у даљем тексту: план и програм образовања) за више степена стручне спреме у истој струци.

Школа може да остварује план и програм образовања у највише три струке.

Виша школа може да остварује план и програм образовања у највише три сродне струке за које је матична. Матичност више школе одређује се у Заједници виших школа Србије.

Факултет може да остварује план и програм образовања у научној или уметничкој области за коју је матичан. Научна област за коју је факултет матичан одређује се на универзитету применом научно заснованих критеријума о подели наука и научних дисциплина.

Члан 16.

Образовна организација обавља основну делатност у свом седишту.

Образовна организација може да обавља делатност и ван свог седишта под условом утврђеним овим законом.

Образовна организација чије је седиште у другој социјалистичкој републици, односно социјалистичкој аутономној покрајини може да обавља своју делатност на територији Социјалистичке Републике Србије ван територије социјалистичких аутономних покрајина, под условима утврђеним овим законом.

Члан 17.

Програм образовања и васпитања остварује се на српскохрватском језику.

У национално мешовитој средини програм образовања и васпитања може да се остварује у школи и двојезично, на српскохрватском језику и језику другог народа или народности одређеним статутом општине на чијој територији је седиште школе.

Члан 18.

Делатност образовне организације обавља се у току школске године.

Школску годину чине два полугодишта, односно семестра, зимски и летњи распуст.

Члан 19.

Образовна организација, обављајући своју основну делатност, врши јавна овлашћења у погледу остваривања права грађана на стицање образовања.

Образовна организација води евиденцију утврђену овим законом и на основу ње издаје јавне исправе.

Члан 20.

Лице које је стекло основно образовање остварује право на избор занимања и стицање усмереног образовања уписом у образовну организацију под једнаким условима и на начин утврђен овим законом.

Члан 21.

Ученик је, у смислу овог закона, лице које стиче образовање и васпитање закључно са петим степеном стручне спреме.

Студент је, у смислу овог закона, лице које стиче образовање од шестог један, закључно са седмим два степеном стручне спреме.

Полазник је, у смислу овог закона, лице које савлађује програм стручног усавршавања.

Члан 22.

Образовање и васпитање омладине ометене у развоју, као и музичко и балетско образовање остварује се у складу са овим законом, ако посебним законом није друкчије утврђено.

Члан 23.

Наставници и сарадници су лица изабрана на начин и под условима утврђеним овим законом за остваривање образовно-васпитног рада у школи, наставно-стручног рада у вишој школи и наставно-научног, односно наставно-уметничког рада на факултету.

Наставници и сарадници бирају се на основу конкурса.

На радне односе наставника и сарадника примењују се прописи о радним односима, уколико овим законом није друкчије утврђено.

Члан 24.

Ради обављања послова утврђених овим законом школе, више школе и педагошке академије удружују се у одговарајуће заједнице, а факултети у универзитет.

Заједнице из става 1. овог члана уписују се у судски регистар.

II. ЗАЈЕДНИЧКЕ ОДРЕДБЕ

1. Утврђивање образовних профила

Члан 25.

Основ утврђивања друштвених потреба за образовање стручних лица су дугорочне и средњорочне потребе за кадровима засноване на планираном развоју друштва, посебно науке, културе, технологије рада, утврђене планом Републичке самоуправне интересне заједнице усмереног образовања (у даљем тексту: Републичка заједница).

Основ утврђивања потреба за образовање стручних лица за специјализоване образовне профиле, као и образовне профиле првог и другог степена стручне спреме, јесу и средњорочни планови рада и развоја организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница.

Члан 26.

На основу планом утврђених потреба за образовање стручних лица и усвојеног пописа занимања по струкама, Скупштина Републичке заједнице утврђује основне и специјализоване образовне профиле.

Пре утврђивања образовних профила, Републичка заједница о предлогу тих профила обавља јавну расправу.

Републичка заједница објављује акт о утврђеним образовним профилима у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије.“

Скупштина Републичке заједнице преиспитује и усклађује образовне профиле са потребама рада и развојем науке, технике, технологије, културе, односно уметности, најкасније за сваки средњорочни плански период.

2. Оснивање и организовање образовне организације

Члан 27.

Услови за оснивање образовне организације су:

1) да постоје дугорочне друштвене потребе за образовање стручних лица одређеног образовног профила и степена стручне спреме;

2) да се те потребе не могу да задовољавају у постојећим образовним организацијама, или се у новој образовној организацији могу да задовољавају на рационалнији и квалитетнији начин;

3) да су те потребе исказане планом одговарајуће самоуправне интересне заједнице;

4) да су обезбеђена средства за оснивање и рад образовне организације и да образовна организација може да располаже тим средствима.

Кад се оснива факултет, осим услова из става 1. овог члана, обезбеђују се и услови за обављање научноистраживачког, односно уметничког рада.

Образовну организацију не могу да оснују грађани и грађанска правна лица.

Члан 28.

Оснивач елаборатом о друштвеној и економској оправданости оснивања образовне организације исказује:

– дугорочне потребе за образовање стручних лица одређеног образовног профила и степена стручне спреме;

– предлог плана и програма образовања утврђен у складу са овим законом,

– трајање образовања;

– планиран број ученика, односно студената за упис;

– потребан број наставника и сарадника за извођење образовно-васпитног, наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада;

– обезбеђен простор (учионице, кабинете, лабораторије, радионице, библиотеку и др.), наставна средства, стручну, односно научну литературу и опрему утврђене одговарајућим правилником.

– Кад се оснива факултет, елаборат садржи и основе програма научноистраживачког, односно уметничког рада и услове за његово остваривање.

Члан 29.

Оснивач школе прибавља сагласност скупштине међуопштинске самоуправне интересне заједнице усмереног образовања, ако она није оснивач, да је оснивање школе друштвено и економски оправдано и у складу са друштвеним потребама исказаним у плану те заједнице; мишљење Републичке заједнице да је оснивање школе у складу са дугорочним друштвеним потребама исказаним планом те заједнице; мишљење других заједница и организација одређених законом.

Оснивач више школе, педагошке академије, односно факултета, прибавља мишљење организација и заједница одређених законом и сагласност Скупштине Републичке заједнице, ако она није оснивач, да је оснивање одговарајуће образовне организације друштвено и економски оправдано и у складу са дугорочним друштвеним потребама исказаним планом те заједнице.

Члан 30.

После добијања мишљења и сагласности из члана 29. овог закона оснивач доноси акт о оснивању образовне организације.

Акт о оснивању образовне организације, осим података утврђених законом, садржи и:

– школску годину у којој почиње остваривање плана и програма образовања;

– број ученика, односно студената које ће уписати;

– имена чланова матичне комисије.

Акт о оснивању факултета садржи и податке о обезбеђеним условима за обављање научноистраживачког, односно уметничког рада.

У образовној организацији у оснивању орган управљања је матична комисија.

Члан 31.

Образовна организација може почети да остварује план и програм образовања ако има:

1) обезбеђен простор, опрему и наставна средства утврђене правилником;

2) обезбеђен стручни кадар у радном односу за извођење наставе из свих предмета који су утврђени планом и програмом образовања.

Кад се оснива факултет, обезбеђују се и услови и средства за остваривање програма научноистраживачког, односно уметничког рада.

Републички орган управе надлежан за послове образовања (у даљем тексту: републички орган управе) утврђује да ли су испуњени услови за почетак рада утврђени овим законом и прописима донетим на основу њега.

Члан 32.

Ближе услове у погледу простора, опреме, наставних средстава и врсте стручне спреме наставника и сарадника у школи, у целини и по разредима, прописује Просветни савет Социјалистичке Републике Србије (у даљем тексту: Просветни савет), на предлог Републичког завода за унапређивање васпитања и образовања (у даљем тексту: Републички завод).

Ближе услове у погледу простора, опреме, наставних средстава и врсте стручне спреме наставника и сарадника у педагошкој академији, у целини и по годинама студија, прописује Просветни савет на предлог Заједнице виших школа Србије.

Ближе услове у погледу простора, опреме и наставних средстава за вишу школу, односно факултете, у целини и по годинама студија, прописује републички орган управе на предлог одговарајуће заједнице образовних организација. Иницијативу за утврђивање предлога може дати виша школа, односно факултет.

Члан 33.

Одредбе чл. 27. до 31. овог закона примењују се и кад образовна организација уводи нов план и програм образовања.

Образовна организација не може да мења своју делатност без сагласности оснивача.

Члан 34.

Оснивач, односно образовна организација која уводи нови план и програм образовања подноси захтев за утврђивање испуњености услова из члана 31. став 1. тач. 1. и 2. и става 2. овог закона, са потребним доказима, најкасније шест месеци пре почетка школске године у којој ће да остварује план и програм образовања.

Члан 35.

Образовна организација се удружује у одговарајућу самоуправну интересну заједницу усмереног образовања.

Факултет се удружује и у Републичку заједницу науке, а факултет уметности у Републичку заједницу науке и Републичку заједницу културе.

Члан 36.

Образовна организација може да упише ученике, односно студенте после испуњености акта републичког органа управе о испуњености услова за остваривање плана и програма образовања.

Члан 37.

Републички орган управе објављује у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије“ списак образовних организација које су испуниле услове за остваривање одређених планова и програма образовања.

Члан 38.

Образовна организација може почети да остварује план и програм образовања поступно по разредима, односно по годинама студија или у целини.

Кад се план и програм образовања уводи поступно, услови из члана 31. овог закона обезбеђују се посебно за сваку годину остваривања плана и програма образовања.

Ако оснивач не обезбеди услове образовној организацији за остваривање плана и програма образовања у целини, обезбеђује средства да уписани ученици, односно студенти савладају исти план и програм образовања у другој образовној организацији.

Члан 39.

Образовна организација може да остварује план и програм образовања на територији друге социјалистичке републике или социјалистичке аутономне покрајине после добијене сагласности републичког органа управе о томе да таквим радом не отежава услове остваривања плана и програма образовања у свом седишту.

Образовна организација чије је седиште у другој социјалистичкој републици или социјалистичкој аутономној покрајини може да остварује план и програм образовања на територији Социјалистичке Републике Србије после добијеног решења републичког органа управе да су испуњени услови из чл. 27. и 31. став 1. тач. 1. и 2. и става 2. овог закона.

Образовна организација подноси захтев за добијање сагласности из става 1, односно решења из става 2. овог члана са потребним доказима, најкасније шест месеци пре почетка школске године у којој ће почети да остварује план и програм образовања ван свог седишта.

Члан 40.

Школа може да остварује план и програм образовања у иностранству после добијеног одобрења републичког органа управе.

Републички орган управе може да одобри рад школе: ако школа има решење о испуњености услова за остваривање тог плана и програма образовања; ако је оснивач школе сагласан са остваривањем плана и програма образовања у иностранству; ако се тиме не омета обављање делатности школе у њеном седишту и ако је потребу за таквим образовањем потврдило дипломатско-конзуларно представништво.

Члан 41.

Образовна организација у случају непосредне ратне опасности, ратног стања или других ванредних прилика може да остварује посебан план и програм образовања. Упутство о организацији и раду образовне организације у овим условима доноси републички орган управе.

План и програм образовања из става 1. овог члана за школу доноси републички орган управе, а виша школа, односно факултет доноси тај план и програм по прибављеном мишљењу републичког органа управе.

Општински орган управе надлежан за послове образовања у случају непосредне ратне опасности, ратног стања или других ванредних прилика одлучује да ли образовна организација наставља са радом и по ком плану и програму, уколико републички орган управе не одлучи друкчије.

Одговарајућа самоуправна интересна заједница усмереног образовања обезбеђује средства за рад образовне организације у случају непосредне ратне опасности, ратног стања или других ванредних прилика.

Члан 42.

Републички орган управе проверава испуњеност услова образовне организације за остваривање плана и програма образовања и у току његовог остваривања.

Ако се промени неки од услова из члана 31. овог закона, образовна организација извештава о томе републички орган управе у року од 15 дана.

Кад републички орган управе утврди да образовна организација не испуњава неки од утврђених услова за рад, одредиће рок у коме треба да испуни тај услов, али не дужи од шест месеци. Ако се не испуни тај услов до одређеног рока, орган из става 1. овог члана донеће решење образовној организацији о забрани остваривања одређеног плана и програма образовања, односно покренуће поступак за њено укидање када образовна организација остварује један план и програм образовања.

Образовна организација којој је забрањено остваривање плана и програма образовања, односно која је укинута, брише се из списка образовних организација.

Члан 43.

Одлуку о укидању школе доноси скупштина општине на чијој територији је седиште школе, а о укидању више школе, односно факултета Скупштина Социјалистичке Републике Србије, у складу са Законом о ус-

ловима и поступку за укидање организације удруженог рада које обављају друштвене делатности.

Одлуку из става 1. овог члана за школе на територији града Београда доноси Скупштина града Београда.

Члан 44.

Радници образовне организације имају право и обавезу да организују основну организацију удруженог рада ако део образовне организације чини радну, економску а самоуправну целину у којој се обезбеђују сви потребни услови за остваривање плана и програма образовања.

Елаборат о самоуправном организовању основне организације садржи доказе о испуњености услова из члана 31. става 1. тач. 1. и 2. и става 2. овог закона за остваривање плана и програма образовања за сваку основну организацију удруженог рада.

Основна организација уписује се у судски регистар по добијеном решењу републичког органа управе о испуњености услова за рад.

Члан 45.

Радници образовне организације могу да се удружују са радницима радне организације, или сложене организације удруженог рада материјалне производње, односно других друштвених делатности.

3. Усавршавање и допунско образовање радника

Члан 46.

Радници се савлађивањем програма стручног усавршавања у току рада упознају са новим научним и стручним достигнућима и на тај начин стичу нова знања, способности и радне вештине.

Члан 47.

Организација удруженог рада у сарадњи са образовном организацијом припрема и доноси програм стручног усавршавања радника и обезбеђује услове за њихово усавршавање уз рад или из рада.

Програм стручног усавршавања радника остварује организација удруженог рада самостално или у сарадњи са образовном организацијом или другом стручном организацијом.

Образовна организација може у оквиру своје основне делатности да остварује програм стручног усавршавања радника у струци за коју је основана и у којој остварује план и програм образовања за одређени степен стручне спреме.

Начин провере знања и способности полазника који се стручно усавршавају утврђује се самоуправним општим актом образовне организације.

Члан 48.

Раднику који је уписан у образовну организацију ради образовања за специјализовани образовни профил могу да се признају савладани садржаји из програма стручног усавршавања, односно допунског образовања ако су исти са садржајима предмета утврђеним програмом образовања, о чему одлуку доноси стручни орган образовне организације.

Члан 49.

Радници се могу у оквиру допунског образовања уписати у образовну организацију и савлађивати програм појединог предмета или групе предмета ради употпуњавања стеченог образовања.

Виша школа, односно факултет у сарадњи са основним школама, школама и одговарајућим самоуправним интересним заједницама образовања може да организује допунско образовање наставника.

Ближе услове уписа и остваривања допунског образовања радника из рада или уз рад, утврђује образовна организација самоуправним општим актом.

4. Упис у образовну организацију

Члан 50.

Право уписа у образовну организацију има сваки грађанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, под условима утврђеним овим законом.

Страни држављанин и лице без држављанства може да се упише у образовну организацију ако, поред услова утврђених овим законом за упис зна српскохрватски језик у мери која му омогућава стицање одговарајућег образовања.

Сматра се да лице из става 2. овог члана зна српскохрватски језик ако је савладао програм српскохрватског језика донет за стране држављане.

Програм из става 3. овог члана доноси Просветни савет, по претходно прибављеном мишљењу филолошких факултета.

Програм могу остваривати организације удруженог рада које имају у радном односу са пуним радним временом најмање два радника са одговарајућим седмим један степенем стручне спреме и одговарајуће просторије и опрему.

Просветни савет прописује ближе услове из става 5. овог члана.

Републички орган управе надлежан за послове образовања утврдиће испуњеност услова организације удруженог рада за остваривање програма из става 3. овог члана.

Организација удруженог рада која је испунила услове утврђене овим законом издаје уверење лицу из става 2. овог члана, које је савладао програм српскохрватског језика за стране држављане.

Страни држављанин и лице без држављанства плаћа трошкове образовања, ако међународним конвенцијама и уговорима, односно одлуком Републичке заједнице није друкчије одређено.

Члан 51.

Грађанин Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, страни држављанин и лице без држављанства које је претходно образовање стекло у иностранству може да се упише у образовну организацију у први разред, односно прву годину студија, ако нострификује сведочанства стечена у иностранству.

Члан 52.

Предлог броја ученика за упис, по образовним профилима, утврђује школа, у складу са планом међуопштинске регионалне самоуправне интересне заједнице усмереног образовања, обезбеђеним условима за остваривање одређених планова и програма образовања и могућношћу запошљавања ученика након стеченог образовања, а на основу прибављеног мишљења одговарајуће заједнице запошљавања.

Предлог броја студената за упис, по образовним профилима, утврђује виша школа, односно факултет у складу са планом Републичке заједнице, обезбеђеним условима за остваривање одређених планова и програма образовања и могућношћу запошљавања студената након стеченог образовања. О предлогу броја студената за упис на факултет, ради стицања седмог два степена стручне спреме – магистеријума наука, претходно се прибавља мишљење Републичке заједнице науке.

На основу плана из ст. 1. и 2. овог члана, годишњим актом о његовом остваривању (у даљем тексту: план уписа) одређује се број ученика и студената за упис у образовну организацију, по образовним профилима, најкасније до 1. марта текуће године за наредну школску годину.

План уписа ученика доноси међуопштинска регионална самоуправа интересна заједница усмереног образовања по претходно прибављеним мишљењима надлежних органа скупштина општина за чије територије је основана и регионалне привредне коморе и обављеном усаглашавању у Републичкој заједници.

План уписа студената доноси Републичка заједница по претходно прибављеним мишљењима Извршног већа Скупштине Социјалистичке Републике Србије, Привредне коморе Србије и Републичке заједнице запошљавања.

Члан 53.

На основу утврђеног плана уписа, образовна организација објављује конкурс за упис ученика, односно студената у средству јавног информисања најкасније до 1. априла, а за магистеријум наука и специјализације до 1. септембра текуће године. Образовне организације могу заједнички да објаве конкурс преко Републичке заједнице.

Члан 54.

Конкурс за упис садржи:

- 1) број ученика, односно студената по програмима образовања за одговарајуће степене стручне спреме;
- 2) услове и поступак избора кандидата и
- 3) обавештење о програму и начину провере знања и способности кандидата, уколико се она обавља.

Члан 55.

Образовне организације чија је делатност иста или сродна могу заједнички да утврде програм провере знања кандидата.

Члан 56.

Конкурс за упис ученика, односно студената спроводи комисија чије чланове бира савет образовне организације.

Комисија из става 1. овог члана доноси решење о томе који су кандидати примљени и решење о томе који кандидати нису примљени и објављује оба решења на огласној табли образовне организације.

Члан 57.

Учесник конкурса који сматра да конкурс није спроведен на утврђени начин и да су тиме његова права повређена, може да поднесе приговор образовној организацији у року од три дана од дана објављивања решења комисије.

Овлашћени орган образовне организације доноси одлуку о приговору учесника конкурса у року од осам дана од дана подношења приговора.

5. Евиденција и јавне исправе

Члан 58.

Образовна организација води евиденцију о обављеном образовно-васпитном, наставно-стручном, наставно-научном, односно наставно-уметничком раду, упису и успеху ученика, односно студената, њиховом напредовању, похвалама и наградама и изреченим васпитно-дисциплинским мерама.

Када се образовно-васпитни рад у школи изводи и на језику другог народа или народности, евиденција из става 1. овог члана води се двојезично, односно на српскохрватском језику и језику другог народа или народности.

Републички орган управе прописује врсту, садржај и начин вођења евиденције из става 1. овог члана.

Члан 59.

На основу евиденције из члана 58. став 1. овог закона образовна организација издаје јавне исправе.

Јавне исправе у смислу овог закона су: ђачка књижица, индекс, исписница, сведочанство, диплома и уверење.

Образац јавне исправе из става 2. овог члана прописује републички орган управе.

У јавну исправу не могу се уносити подаци који нису прописани.

Члан 60.

Школа уписаном ученику издаје ђачку књижицу.

Виша школа, односно факултет уписаном студенту издаје индекс.

Приликом исписивања, образовна организација издаје ученику, односно студенту исписницу.

Школа издаје сведочанство за сваки разред, а диплому за стечен степен стручне спреме.

Виша школа, односно факултет издаје диплому о стеченом степену стручне спреме.

Образовна организација издаје уверење о савладаном програму допунског образовања или стручног усавршавања.

Кад две и више образовних организација остварују заједно план и програм образовања, споразумом одређују организацију која издаје јавну исправу.

Члан 61.

Јавна исправа издаје се на српскохрватском језику.

Када се образовно-васпитни рад у школи изводи и на језику другог народа или народности, јавна исправа издаје се на обрасцу који је штампан двојезично, односно на српскохрватском језику и на језику другог народа, односно народности.

Члан 62.

Веродостојност јавне исправе образовна организација оверава печатом.

Печат школе је кружног облика и садржи назив и грб Социјалистичке Републике Србије, назив и седиште школе. Назив Републике и седишта школе исписани су око грба на српскохрватском језику, а у национално мешовитим срединама и на језику народа или народности који је одређен статутом општине.

Печат више школе, односно факултета садржи назив и грб Социјалистичке Републике Србије, назив заједнице, односно универзитета и назив и седиште више школе, односно факултета.

Печат образовне организације из ст. 2. и 3. овог члана користи се само за оверавање јавних исправа.

Члан 63.

Статутом образовне организације одређује се лице одговорно за употребу и чување печата. Лице коме је поверен печат на чување и употребу дужно је да га чува на начин који онемогућава његово неовлашћено коришћење.

Члан 64.

Матрица печата уништава се комисијски и о томе се доставља записник савету образовне организације.

Кад печат образовне организације нестане, или се из других разлога повлачи из употребе, савет образовне организације доноси акт о проглашењу печата неважећим.

Акт из става 2. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије“.

Нови печат образовне организације, осим садржине утврђене овим законом, обележен је и одговарајућим римским бројем.

Члан 65.

Образовна организација издаје дупликат јавне исправе на прописаном обрасцу, после проглашења оригинала јавне исправе неважећим у средству јавног информисања.

У недостатку прописаног обрасца образовна организација може да изда уверење о чињеницама о којима води евиденцију.

Члан 66.

Лице које нема јавну исправу о стеченом степену стручне спреме, а евиденција о томе, односно архивска грађа је уништена или нестала, може да поднесе захтев општинском суду на чијем подручју је седиште, или је било седиште образовне организације, ради утврђивања стеченог степена стручне спреме.

Захтев треба да садржи доказе на основу којих може да се утврди да је то лице стекло одређени степен стручне спреме и потврду да је евиденција, односно архивска грађа уништена или нестала.

Потврду из става 2. овог члана издаје образовна организација у којој је лице стекло тај степен стручне спреме или друга организација која је преузела евиденцију, односно архивску грађу. Ако таква организација не постоји, потврду издаје општински орган управе надлежан за послове образовања на чијем подручју је било седиште образовне организације.

Члан 67.

Решење о утврђивању стеченог степена стручне спреме лицу из члана 66. овог закона доноси општински суд у ванпарничном поступку.

Решење садржи: назив и седиште образовне организације у којој је стечен степен стручне спреме, име и презиме лица, а за удате и девојачко презиме, име оца и мајке, датум и место рођења и пребивалишта лица и степен стручне спреме који је лице стекло.

Решење којим се утврђује степен стечене стручне спреме замењује јавну исправу образовне организације.

Члан 68.

Овлашћени орган образовне организације поништава издату јавну исправу ако она садржи податке који не одговарају подацима из евиденције.

Овлашћени орган образовне организације поништава издату јавну исправу кад утврди да специјалистички рад, магистарска теза или докторска дисертација није резултат рада студента, односно докторанта.

Обавештење о поништавању јавне исправе објављује се у средству јавног информисања.

6. Радни односи наставника и сарадника

Члан 69.

Послове наставника, односно сарадника може да обавља лице које:

1) испуњава услове утврђене овим законом за избор у одговарајуће звање;

2) својим образовним, васпитним радом и укупним понашањем доприноси остваривању циљева и задатака усмереног образовања и васпитања;

3) има одговарајућу здравствену способност;

4) није правоснажном пресудом осуђивано за кривична дела почињена против основа социјалистичког самоуправног друштвеног уређења и безбедности Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, против самоуправљања и против достојанства личности и морала.

Самоуправним општим актом образовне организације утврђују се ближе услови за заснивање радног односа, начин провере испуњености услова приликом заснивања радног односа и у току рада наставника, односно сарадника.

Члан 70.

Ако наставник, односно сарадник својим образовним и васпитним радом и укупним понашањем доводи у питање нарочито: основе социјалистичког самоуправног уређења, братство и јединство, равноправност народа и народности, несврстану спољну политику, тековине револуције и народноослободилачке борбе, безбедност Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, достојанство човека, основне моралне вредности друштва, покреће се поступак за утврђивање испуњености услова из члана 69. став 1. тачка 2. овог закона.

Иницијативу за покретање поступка из става 1. овог члана могу покренути надлежни орган образовне организације, друштвени правобранилац самоуправљања, општински односно градски орган друштвено-политичке организације у погледу наставника и сарадника у школи, односно републички орган друштвено-политичке организације у погледу наставника сарадника у вишој школи и факултету, као и одговарајући орган управе надлежан за надзор над применом одредаба овог закона.

Савет образовне организације разматра иницијативу за покретање поступка за утврђивање испуњености услова за рад наставника или сарадника утврђених чланом 69. став 1. овог закона и ако оцени да је основана, образује комисију ради утврђивања чињеница.

Самоуправним општим актом образовне организације уређује се: начин поступања по иницијативама из става 2. овог члана, начин и поступак утврђивања чињеница из става 1. овог члана, као и права и обавезе учесника у том поступку.

Члан 71.

Наставнику, односно сараднику за кога се утврди да не испуњава услове за рад из члана 69. став 1. овог закона престаје радни однос даном коначности одлуке савета о престанку радног односа.

Члан 72.

Образовна организација може споразумом са другом организацијом удруженог рада или радном заједницом да утврди да ће, на основу потреба за одређеним радником, објавити заједнички конкурс и извршити избор кандидата који испуњава утврђене услове за рад.

Изабрани кандидат из става 1. овог члана заснива радни однос у оквиру пуног радног времена, у организацији удруженог рада, односно радној заједници и у образовној организацији, сразмерно њиховим утврђеним потребама.

Споразумом из става 1. овог члана може да се предвиди да радник организације удруженог рада, односно радне заједнице може да обавља послове наставника или сарадника, као и да радник образовне организације може да обавља одређене послове у организацији удруженог рада, односно радној заједници у оквиру пуног радног времена.

Члан 73.

У случају потребе да се обезбеди привремено обављање послова наставника или сарадника, до избора кандидата по конкурс, овлашћени орган образовне организације може да прими стручно лице које испуњава услове из члана 69. овог закона у радни однос на одређено време – без конкурса, али најдуже до 60 дана.

Лицу из става 1. овог члана престаје радни однос избором кандидата по конкурс, односно истеком времена за које је примљен.

Члан 74.

Ако се на конкурс за избор наставника не јави кандидат који испуњава утврђене услове за избор, образовна организација може да прими у радни однос до једне трећине пуног радног времена радника који испуњава те услове, а ради са пуним радним временом у другој организацији удруженог рада.

Савет образовне организације може да донесе одлуку о пријему радника из става 1. овог члана ако има сагласност организације у којој је тај радник у радном односу са пуним радним временом.

Наставник образовне организације који је у радном односу са пуним радним временом, може на основу сагласности савета те организације да ради до трећине пуног радног времена само у још једној организацији удруженог рада или радној заједници.

За послове које обавља радник из става 1. овог члана, образовна организација објављује конкурс сваких 12 месеци од дана доношења одлуке о заснивању радног односа са тим радником.

Члан 75.

Ако је наставник, односно сарадник изабран уз сагласност образовне организације за обављање послова у научноистраживачкој или другој организацији удруженог рада, односно заједници, чије вршење захтева да привремено престане да ради у образовној организацији, има право да се врати на рад у образовну организацију на послове које је радио.

Наставник, односно сарадник може да ради у другој организацији или заједници из става 1. овог члана најдуже пет година и за то време му мирују права и обавезе у образовној организацији.

Наставнику, односно сараднику више школе или факултета који се налази на одслужењу војног рока, трудничком одсуству или боловању дужем од годину дана, изборни период се продужава за то време.

Члан 76.

Наставнику и сараднику за чијим радом је престала потреба услед промене у плану и програму образовања, смањења броја ученика, односно студената или удруживања образовне организације, исплаћује се накнада личног дохотка док му се не обезбеде други одговарајући послови у образовној организацији или другој организацији, односно заједници са којом је закључен споразум о преузимању тог радника.

Ако радник из става 1. овог члана не прихвати понуђене друге одговарајуће послове, престаје му радни однос по поступку предвиђеном самоуправним општим актом образовне организације.

Члан 77.

Наставника и сарадника више школе односно факултета, који није поново изабран, савет распоређује на друге одговарајуће послове.

Ако радник из става 1. овог члана не прихвати понуђене друге одговарајуће послове, престаје му радни однос по поступку утврђеном самоуправним општим актом образовне организације.

Члан 78.

Наставнику факултета престаје радни однос по сили закона истеком школске године у којој наврши 65 година живота.

7. Учешће представника друштвене заједнице и родитеља у самоупра- вном одлучивању

Члан 79.

Ради остваривања друштвеног интереса у одлучивању о питањима одређеним овим законом, у раду савета образовне организације и доношењу одлука равноправно учествују и представници друштвене заједнице.

Представници друштвене заједнице, у смислу овог закона, су представници оснивача, друштвено-политичке заједнице – ако она није оснивач, друштвено-политичких организација, заинтересованих организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница.

Састав и број представника друштвене заједнице утврђује се за школу одлуком скупштине општине, односно њеног овлашћеног органа, а за школу на територији града Београда одлуком Скупштине града Београда или њеног колегијалног извршног органа, за вишу школу, односно факултет састав и број представника друштвене заједнице утврђује се одлуком Скупштине Социјалистичке Републике Србије, односно њеног овлашћеног органа.

Представници друштвене заједнице именују се на четири године.

Члан 80.

Представници друштвене заједнице и представници родитеља ученика заједно са делегатима радника и делегатима ученика, односно студентата учествују у:

- 1) утврђивању предлога средњорочног плана рада и развоја образовне организације;
- 2) утврђивању предлога статута;
- 3) доношењу годишњег програма рада и разматрању извештаја о његовом остваривању;
- 4) одлучивању о предлогу за увођење новог плана и програма образовања;
- 5) избору наставника и сарадника и одлучивању о престанку њиховог радног односа;
- 6) одлучивању о испуњености овим законом утврђених услова за рад наставника и сарадника у току рада;
- 7) именовану и разрешењу пословодног органа;

- 8) утврђивању предлога броја ученика, односно студената за упис;
- 9) разматрању постигнутог успеха ученика, односно студената за свако полугодиште, односно семестар;
- 10) разматрању питања сарадње са организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама и
- 11) другим питањима утврђеним овим законом.

Одлука о питањима из става 1. овог члана донета је када се за њу изјасни већина укупног броја делегата радника и делегата ученика, односно студената и већина укупног броја представника друштвене заједнице и представника родитеља ученика.

Самоуправним општим актом одређује се начин претходног усаглашавања делегата радника и делегата ученика, односно студената. Ако одлуку не изгласају у истоветном тексту делегати радника и делегати ученика, односно студената и представници друштвене заједнице и представници родитеља ученика, образује се комисија од једнаког броја делегата из става 1. овог члана која утврђује предлог одлуке.

Члан 81.

Када је образовна организација самоуправно организована као радна организација која у свом саставу има основне организације удруженог рада и савет радне организације одлучује о питањима из члана 80. овог закона, у његовом раду учествују и представници друштвене заједнице.

Члан 82.

Родитељи ученика бирају представнике у савет родитеља школе.

Савет родитеља школе разматра питања остваривања образовно-васпитног рада и резултата тог рада у школи.

Савет родитеља бира из свог састава представнике родитеља за савет школе.

Начин избора и број чланова савета родитеља и број представника родитеља у савету школе уређује се статутом школе.

8. Сагласност на самоуправне опште акте

Члан 83.

Скупштина друштвено-политичке заједнице даје сагласност на одредбе статута и других самоуправних општих аката образовне организације којим се уређују питања утврђена овим законом.

Скупштина општине на чијој територији је седиште школе даје сагласност на одредбе статута и другог самоуправног општег акта којим се уређују: услови уписа ученика и начин стицања образовања; услови и начин избора наставника и сарадника у звање; начин и поступак утврђивања услова за рад наставника и сарадника као и права и обавезе учесника у том поступку; основи и мерила за расподелу средстава која су остварена радом ученика; организовање одељења ван седишта школе; и питања о којима органи школе не могу да одлучују без претходног мишљења родитеља и мишљења заједнице ученика.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије даје сагласност на одредбе статута и другог самоуправног општег акта више школе, односно факултета којима се уређују: план образовања; организација (смер, одсек, група и др.), као и остваривање плана образовања ван седишта образовне организације; услови уписа студената и начин стицања образовања; услови и начин избора наставника и сарадника; начин и поступак утврђивања услова за рад наставника и сарадника као и права и обавезе учесника у том поступку; и услови и поступак именовања пословодног органа.

Сагласност на одредбе статута и другог самоуправног општег акта школе из става 2. овог члана чије је седиште на територији града Београда, даје Скупштини града Београда.

Члан 84.

Скупштина одговарајуће друштвено-политичке заједнице, одлучује о давању сагласности на одредбе статута и другог самоуправног општег акта у року од 90 дана од дана његовог достављања.

Ако скупштина друштвено-политичке заједнице не да сагласност на одредбе статута и другог самоуправног општег акта у року из става 1. овог члана, сматраће се да је та сагласност дата.

Статут и други самоуправни општи акт не може се објавити пре добијене сагласности скупштине друштвено-политичке заједнице.

9. Надзор над радом образовне организације и привремене мере

Члан 85.

Надзор над стручним радом и унапређивање образовно-васпитног рада у школи обављају стручни органи и пословодни орган школе и заводи за унапређивање васпитања и образовања у складу са овим и посебним законом.

Члан 86.

Надзор над применом одредаба овог закона у школи врши општински орган управе надлежан за послове образовања на чијој територији је седиште школе. Надзор над применом одредаба овог закона за школе чије је седиште на територији града Београда врши градски орган управе надлежан за послове образовања.

Надзор над применом одредаба овог закона у вишој школи и факултету врши републички орган управе.

Члан 87.

Ученик, односно студент, или учесник конкурса за упис у образовну организацију који сматра да су му повређена права утврђена овим законом, може поднети захтев у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права органу управе који врши надзор над законитошћу рада образовне организације.

Ако оцени да је захтев из става 1. овог члана основан, орган управе ће у року од осам дана од дана пријема захтева упозорити образовну организацију и дати примерен рок за отклањање повреде закона.

Члан 88.

Када се у образовној организацији битније поремете самоуправни односи, или се настава и други облици рада не изводе у складу са циљевима и задацима усмереног образовања и васпитања, односно доведе у питање остваривање друштвеног интереса, а овлашћени орган образовне организације не предузима одговарајуће мере, скупштина друштвенополитичке заједнице уводи привремене мере утврђене законом.

Члан 89.

Иницијативу за увођење привремених мера може да покрене орган или организација одређена законом.

Скупштина друштвено-политичке заједнице пре предузимања привремених мера може радницима образовне организације одредити рок за отклањање разлога који су основ за предузимање тих мера. Ако се у одређеном року не отклоне ти разлози, скупштина друштвено-политичке заједнице доноси одлуку о предузимању привремених мера.

Члан 90.

Привремене мере у школи предузима скупштина општине, у школи на територији града Београда Скупштина града Београда, а у вишој школи и факултету Скупштина Социјалистичке Републике Србије, у складу са Законом о привременим мерама за друштвену заштиту самоуправних права и друштвене својине.

Д Е О Д Р У Г И

I. СТИЦАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ОД ПРВОГ ЗАКЉУЧНО СА ПЕТИМ СТЕПЕНОМ СТРУЧНЕ СПРЕМЕ

1. План и програм образовања

Члан 91.

План и програм образовања за први, закључно са петим степеном стручне спреме остварује се образовно-васпитним радом школе.

Члан 92.

Образовањем за први степен стручне спреме стичу се знања и вештине за обављање јединствених послова.

Образовањем за први степен стручне спреме траје шест месеци.

Образовањем за други степен стручне спреме стичу се знања и вештине за обављање мање сложених послова који се изводе једноставним и механизованим средствима рада.

Образовање за други степен стручне спреме траје од шест месеци до годину дана.

Члан 93.

Образовањем за трећи степен стручне спреме стичу се знања и вештине за обављање средње сложених послова.

Образовање за трећи степен стручне спреме траје до три године.

Образовањем за четврти степен стручне спреме стичу се знања и вештине за обављање сложених и разнородних послова.

Образовање за четврти степен стручне спреме траје до четири године.

Образовањем за пети степен стручне спреме за специјализовани образовни профил стичу се знања и вештине за обављање сложенијих послова који се изводе различитим средствима рада, за организовање, контролу, припремање рада, регулисање високомеханизованих и аутоматизованих уређаја и сличне специјализоване послове.

Образовање за пети степен стручне спреме за специјализовани образовни профил траје до годину дана.

Образовни профил за пети степен стручне спреме може да се утврди и као основни образовни профил, а образовање траје до пет година.

Члан 94.

Планом и програмом образовања за први, закључно са петим степеном стручне спреме утврђују се:

- 1) назив образовног профила;
- 2) предмети по степенима стручне спреме, односно по разредима;
- 3) број часова образовно-васпитног рада за сваки предмет седмично и годишње и укупно трајање образовања;
- 4) циљ, задаци и садржај сваког предмета по степенима стручне спреме, односно по разредима;
- 5) садржај и начин полагања завршног испита;
- 6) основе васпитног рада са ученицима и
- 7) начин остваривања програма.

Члан 95.

Школа припрема на основу утврђених образовних профила план и програм образовања за први и други степен стручне спреме заједно са организацијом удруженог рада за коју треба да образује кадар.

Упутство за израду плана и програма образовања за први и други степен стручне спреме доноси Просветни савет.

Савет школе и раднички савет организације удруженог рада доносе план и програм образовања по претходно прибављеном мишљењу Републичког завода.

Члан 96.

План и програм образовања за образовни профил трећег, четвртог и петог степена стручне спреме доноси Просветни савет.

Нацрт плана и програма образовања из става 1. овог члана припрема Републички завод и о њему прибавља мишљење самоуправних интересних заједница усмереног образовања, заједница образовних организација и Привредне коморе Србије.

Просветни савет утврђује нацрт плана и програма образовања, а јавну расправу о њему организује Републичка заједница.

Просветни савет доноси план и програм образовања по добијеној сагласности Републичке заједнице да је предложени план и програм образовања у складу са друштвеним потребама, утврђеним образовним профилима и да су за његово остваривање обезбеђена средства.

Члан 97.

План и програм образовања остварује се образовно-васпитним радом: наставом, додатним, допунским и припремним радом, феријалном праксом, семинарским радом, консултацијама са наставником и другим облицима рада, друштвено корисним радом, екскурзијом, културним, уметничким и рекреативним активностима ученика, као и културним и другим јавним деловањем школе.

Упутство о начину извођења додатног и допунског образовно-васпитног рада, као и упутство о програмирању, трајању и извођењу екскурзије доноси Просветни савет.

Члан 98.

За одрасле који стичу образовање уз рад, образовно-васпитни рад може да се изводи и као консултативно-инструктивни, допунски, припремни, семинарски и у оквиру блок наставе.

Члан 99.

Настава је теоријска и практична и изводи се са одељењем или групом ученика, према седмичном распореду образовно-васпитног рада.

Теоријска настава изводи се са одељењем које има до 30 ученика.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана број ученика у одељењу може бити до 34, на предлог школе и уз сагласност међуопштинске регионалне самоуправне интересне заједнице усмереног образовања.

Час теоријске наставе траје 45 минута, а час практичне наставе 60 минута.

Ако се практична настава остварује лабораторијским или практичним вежбама, час траје 45 минута.

Седмичним распоредом образовно-васпитног рада може да се предвиди у току дана највише шест часова теоријске наставе, седам часова теоријске и практичне наставе, односно осам часова практичне наставе у организацији удруженог рада.

Ученици могу да имају до 34 часа наставе седмично.

Члан 100.

У току практичне наставе и феријалне праксе ученици примењују стечена теоријска знања и стичу нове вештине.

Практична настава и феријална пракса изводе се у школи (радионици, економији, кабинету, лабораторији и др.), другој организацији удруженог рада или самосталној занатској радњи.

Организација удруженог рада обезбеђује услове за извођење практичне наставе и феријалне праксе, а посебно просторије, средства рада и послове за њихово извођење.

Споразумом школе и организације удруженог рада, односно уговором школе са самосталном занатском радњом, утврђују се време, начин и услови остваривања практичне наставе и феријалне праксе.

Члан 101.

Школа обучава ученике за заштиту на раду пре извођења практичне наставе и феријалне праксе која се изводи у организацији удруженог рада.

У току практичне наставе и феријалне праксе у организацији удруженог рада или самосталној занатској радњи, заштиту ученика на раду обезбеђује та организација, односно занатска радња.

Члан 102.

Додатни образовно-васпитни рад изводи се за ученика који са изузетним успехом савлађује програмске садржаје и показује интересовање за продубљивање знања из одређеног подручја, односно предмета.

Школа, избором додатних образовних садржаја, образовно-васпитним радом омогућава надареним ученицима развијање њихових способности и склоности.

Допунски образовно-васпитни рад изводи се за ученика који, из оправданих разлога, заостаје у савлађивању програмских садржаја из појединих предмета.

Додатни и допунски образовно-васпитни рад изводи се са учеником или групом ученика.

Члан 103.

Припремни образовно-васпитни рад изводи се за ученике који су упућени на полагање поправног испита, за групу до 10 ученика и траје најмање 10 одсто годишњег броја часова наставе предмета из кога се полаже поправни испит.

Припремни образовно-васпитни рад изводи се и за ученике који полажу разредни испит, осим за ученика искљученог из школе и траје најмање 20 одсто годишњег броја часова наставе предмета из кога се полаже тај испит.

Члан 104.

Друштвено-користан рад остварују сви ученици.

Програм друштвено-корисног рада утврђује школа за сваку школску годину, по разредима.

Члан 105.

Школа прати развој ученика, његове склоности и способности у току савлађивања програма образовања и помаже му у избору даљег обра-

зовања, на основу програма професионалног усмеравања и упутства за његову примену које доноси Просветни савет.

Члан 106.

Школа може да изводи оглед ради провере нових облика организације или рада, примене новог огледног плана и програма образовања, нових наставних метода или поступака који одступају од прописаних, или употребе нових наставних средстава.

Школа може да почне са извођењем огледа након добијеног решења републичког органа управе о испуњености услова утврђених програмом огледа за његово извођење.

Члан 107.

Оглед се изводи према програму огледа који доноси Просветни савет.

Програм огледа садржи:

- 1) циљ, задатке и садржину огледа;
- 2) начин и место извођења огледа;
- 3) потребно време за извођење огледа;
- 4) услове за извођење огледа (простор, опрема, наставна средства, стручни кадар, средства);
- 5) начин стручног праћења огледа и време у коме се подноси извештај о постигнутим резултатима.

Програм огледа и акти Просветног савета на спровођењу програма огледа објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије“.

Члан 108.

Средства која школа стиче извођењем образовно-васпитног рада са ученицима служе за извођење образовно-васпитног рада, екскурзије ученика и друге намене утврђене самоуправним општим актом.

Члан 109.

Образовно-васпитни рад остварује се у току школске године, на основу годишњег програма рада школе.

Годишњи програм рада школе садржи:

- 1) место, време и начин остваривања свих облика образовно-васпитног рада из чл. 97. и 98. овог закона;
- 2) план рада заједнице ученика школе и ученичких организација;
- 3) план сарадње са родитељима ученика;
- 4) план заштите и унапређивања здравља ученика и
- 5) план рада стручних и самоуправних органа, пословодног органа, наставника и стручних сарадника.

Годишњи програм рада доноси савет школе најкасније до 15. септембра текуће школске године за ту годину.

Члан 110.

Школска година почиње 1. септембра текуће, а завршава се 31. августа наредне године.

Образовно-васпитни рад у школи у првом полугодишту почиње првог радног дана у септембру. Школа и организација удруженог рада која упућује своје раднике на стицање образовања, могу споразумом предвидети да остваривање плана и програма образовања за те раднике почне и у току школске године.

У току школске године ученици имају зимски и летњи распуст. Зимски распуст траје најмање две седмице, и то у времену од 1. јануара до 15. фебруара текуће године. Летњи распуст траје, по правилу, од 1. јула до 20. августа.

Почетак и завршетак образовно-васпитног рада у другом полугодишту и трајање зимског распуста, утврђује, до почетка школске године, општински орган управе, а за школе на територији града Београда градски орган управе надлежан за послове образовања.

Члан 111.

Школа која изводи образовно-васпитни рад у шест радних дана седмично има најмање 34 радне седмице, а ако тај рад изводи у пет радних дана седмично има најмање 38 радних седмица у току школске године.

II. УЧЕНИЦИ

1. Упис ученика

Члан 112.

У школу може да се упише лице које је стекло основно образовање.

Лице које није стекло основно образовање може да се упише у школу ради савлађивања плана и програма образовања за први и други степен стручне спреме, с тим да у току савлађивања тог плана и програма образовања стекне основно образовање.

Ако савлађивање одређеног плана и програма образовања захтева посебне способности ученика, у поступку избора кандидата за упис врши се провера тих способности.

Члан 113.

Ради стицања петог степена стручне спреме специјализованог образовног профила у школу може да се упише лице са стеченим трећим, односно четвртим степеном стручне спреме, које има најмање две године радног искуства.

Члан 114.

Редовни ученик, у смислу овог закона, је лице које образовање стиче редовним похађањем наставе и извршавањем других утврђених обавеза. Редовни ученик може бити лице које у време уписа у први разред није старије од 17 година.

Ванредни ученик, у смислу овог закона, је лице које самообразовањем или организованим облицима образовно-васпитног рада стиче образовање полагањем испита и извршавањем других утврђених обавеза.

Одрасли, у смислу овог закона, су лица старија од 17 година која су радници у радном односу, земљорадници и други радни људи који обављају делатности личним радом средствима рада у својини грађана, привремено незапослени и други грађани.

Лице из става 3. овог члана може да савлађује програм образовања као редовни ученик у одељењу за одрасле или као ванредни ученик.

Члан 115.

Упис у школу врши се на основу конкурса, у јунском и августовском року.

Када се на конкурс јави већи број кандидата од броја предвиђеног за упис, утврђује се редослед кандидата.

Редослед кандидата утврђује се на основу општег успеха постигнутог у основном образовању од петог до осмог разреда и оцене из предмета који су од значаја за даље образовање.

Предмете који су од значаја за даље образовање утврђују школе у заједници школа Србије по струкама.

Ако су као услов за упис предвиђене и посебне способности ученика, редослед за упис утврђује се само за кандидате који су на провери показали те способности.

Мерила за утврђивање редоследа кандидата за упис одређује заједница из члана 172. овог закона.

Упис ученика врши се из реда кандидата који су по редоследу у оквиру броја предвиђеног за упис, у року од осам дана од дана објављивања решења из члана 56. овог закона.

Члан 116.

Ученик може да буде уписан као редовни само у једну образовну организацију.

Ученик из става 1. овог члана може упоредо да савлађује други план и програм образовања као ванредни ученик.

Члан 117.

Ученик може истовремено да се упише у другу школу, као ванредни ученик, ради савлађивања дела програма образовања, односно савлађивања садржаја једног или више предмета и да полаже испите.

Начин уписа ученика из става 1. овог члана, као и рокове полагања испита утврђује школа самоуправним општим актом.

Ванредном ученику који положи испит из једног или више предмета школа о томе издаје уверење.

Члан 118.

Ученик који се у току стицања образовања уписује у другу школу, полаже допунске испите из предмета који нису били утврђени планом и програмом образовања који је ученик започео да савлађује.

Члан 119.

Лице које је стекло одређени степен стручне спреме може да се упише у школу ради стицања образовања за други образовни профил истог или вишег степена стручне спреме.

Лицу које се уписало у школу рада преквалификације признају се оцене из предмета чији су садржаји претежно исти, о чему одлуку доноси образовно-васпитно веће школе. За предмете који нису били утврђени планом и програмом образовања који је лице савладало, образовно-васпитно веће одређује рокове за полагање допунских испита, у складу са самоуправним општим актом школе.

2. Оцењивање и напредовање ученика

Члан 120.

Укупан рад ученика у савлађивању програма образовања оцењује се ради праћења и подстицања напредовања у том раду.

Оцењивање рада ученика је саставни и стални део образовно-васпитног рада.

Оцењивањем рада ученика изражава се општи педагошки суд о степену савладаности програмских садржаја и залагању у том раду.

Члан 121.

Успех редовног ученика оцењује се у току образовно-васпитног рада, а закључна оцена утврђује се на крају полугодишта, односно по завршетку образовно-васпитног рада.

У току образовно-васпитног рада успех ученика оцењује предметни наставник, и то најмање два пута у току полугодишта на основу усмених одговора.

Закључну оцену, на предлог предметног наставника и мишљења заједнице ученика одељења, утврђује одељењско веће већином гласова укупног броја чланова већа.

Оцена је јавна и саопштава се са образложењем ученику.

Упутство о оцењивању ученика доноси Просветни савет.

Члан 122.

Успех ученика изражава се оценама од 2 (два) до 5 (пет), и то: довољан – 2 (два), добар – 3 (три), врло добар – 4 (четири) и одличан – 5 (пет).

Ученику који није постигао задовољавајући успех утврђује се оцена недовољан – 1 (један).

Члан 123.

Владање ученика оцењује се описно: „примерно“, „врло добро“, „добро“, „задовољавајуће“ и „незадовољавајуће“.

Оценом из владања изражава се општи суд о учениковом односу према раду, учењу и понашању у школи и ван ње.

Оцену из владања утврђује одељењско веће, на предлог разредног старешине и мишљења заједнице ученика одељења.

Члан 124.

Општи успех ученика утврђује се на основу аритметичке сарадње позитивних оцена свих предмета једног разреда и на основу оцене из владања, и то:

1) ученик је постигао одличан успех ако има средњу оцену најмање 4,50, а из владања најмање оцену „врло добар“;

2) ученик је постигао врло добар успех ако има средњу оцену од 3,50 закључно са 4,49, а из владања најмање оцену „добар“;

3) ученик је постигао добар успех ако има средњу оцену од 2,50 закључно са 3,49, а из владања најмање оцену „задовољавајуће“;

4) ученик је постигао довољан успех ако има средњу оцену од 2 закључно са 2,49.

Одељењско веће утврђује општи успех ученика и даје мишљење о његовим способностима, залагању и резултатима рада.

Члан 125.

Успех ученика оцењује се и на испиту.

У школи се обављају следећи испити: поправни, разредни, допунски и завршни испит.

Испити се полагају усмено, писмено и усмено, или практичним радом са усменом одбраном. Начин полагања испита утврђује се програмом образовања.

Испити из става 2. овог члана полагају се пред испитном комисијом коју чине три члана: председник, испитивач за предмет и стални члан. Чланове испитне комисије одређује образовно-васпитно веће школе.

Члан 126.

Поправни испит полаже ученик који на крају другог полугодишта, односно на завршетку савлађивања програма образовања има једну или две недовољне оцене.

Поправни испит полаже и ученик који на разредном испиту има једну или две недовољне оцене.

Ученик полаже поправни испит у школи у којој стиче образовање.

Ученик полаже поправни испит у августовском, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року.

Члан 127.

Ученик који не положи поправни испит није завршио разред.

Ученик који није положио поправни испит може као ванредни ученик да заврши разред у наредној школској години, полагањем испита само из предмета из кога није положио испит.

Члан 128.

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави једног или више предмета више од једне трећине предвиђеног броја часова, односно који није оцењен из једног или више предмета.

Разредни испит полагају и ученици за које није организована настава из једног или више предмета најмање за једну трећину укупног годишњег броја часова наставе.

По одлуци образовно-васпитног већа разредни испит може да полагаже и ученик који је искључен из школе.

Разредни испит полагаже се у јунском и августовском испитном року.

Члан 129.

Ванредни ученик полагаже испит из сваког предмета утврђеног планом образовања, осим из предмета „физичко васпитање“ – ако је старији од 20 година.

Одредбе овог закона о оцењивању ученика примењују се и на ванредне ученике.

Владање ванредног ученика не оцењује се.

Члан 130.

Завршни испит полагаже ученик на крају стицања образовања за сваки степен стручне спреме.

На завршном испиту утврђује се стручна оспособљеност ученика за обављање одређених послова.

Успех ученика на завршном испиту оцењује се бројчано.

Ученик који не положи завршни испит упућује се да га понови.

Завршни испит полагаже се у јунском и августовском испитном року.

Ученик који је поправни испит полагао у јунском испитном року полагаже завршни испит у августовском испитном року.

Редовни ученик који не положи завршни испит у августовском испитном року може тај испит да полагаже, као ванредни ученик, у испитним роковима утврђеним самоуправним општим актом школе.

Члан 131.

Ученику који у току образовања изради радове који по садржају одговарају раду за завршни испит ти радови могу да се признају као рад за завршни испит.

Иzum, техничко унапређивање, увођење нових производа и производних процеса и креативно-техничко-технолошко решење ученика које по свом садржају одговара завршном испиту може да се призна као завршни испит.

Образовно-васпитно веће, на захтев ученика или на предлог предметног наставника доноси одлуку и оцену рада из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 132.

Ученик који је завршио разред може да се упише у наредни разред.

Ванредни ученик који положи испите из једног разреда може да полаже испите из предмета наредног разреда у истој школској години.

Члан 133.

Редован ученик који на крају другог полугодишта, односно на завршетку савлађивања програма образовања има три или више недовољних оцена понавља разред.

Редовни ученик који савлађује програм образовања за трећи, четврти, односно пети степен стручне спреме за основни образовни профил, може два пута да понови разред, али не исти.

Члан 134.

Ученик који постиже изузетне резултате у учењу може да савлада програм образовања у року краћем од предвиђеног.

Образовно-васпитно веће на крају првог полугодишта, на предлог одељењског већа, одобрава ученику из става 1. овог члана да у јунском или августовском испитном року полаже испите из предмета наредног разреда.

Школа пружа помоћ ученику из става 1. овог члана нарочито: давањем упутстава за индивидуално савлађивање програмских садржаја и коришћење уџбеника и литературе; омогућавањем коришћења лабораторија, кабинета, радионица, присуствовања настави у наредном разреду.

Ученик из става 1. овог члана који савлађује упоредо план и програм образовања у истој односно у другој школи, као ванредни ученик, не плаћа трошкове тог образовања.

Упутство о начину избора ученика из става 1. овог члана доноси Просветни савет.

Члан 135.

Самоуправним општим актом школе утврђују се рокови и начин полагања испита.

3. Права, обавезе и одговорности ученика

Члан 136.

Ученици су активни учесници у образовно-васпитном раду и заједно са наставницима и сарадницима одговорни су за резултате заједничког рада.

Рад и постигнути резултати у образовно-васпитном процесу су основ самоуправних права и обавеза ученика.

Члан 137.

Ученици имају права и обавезе утврђене овим законом, а нарочито да:

- 1) одговорно и са успехом стичу знања и вештине;
- 2) редовно похађају наставу и друге облике образовно-васпитног рада утврђених годишњим програмом рада школе;
- 3) користе наставна средства, опрему, средства заштите на раду школе и организација удруженог рада у којима се изводи део образовно-васпитног рада;
- 4) учествују у самоуправљању на начин утврђен овим законом и самоуправним општим актом школе;
- 5) учествују у доношењу и спровођењу одлука, упутстава и препорука које доносе самоуправни, стручни и други органи школе, на начин и по поступку утврђеним законом, самоуправним општим актима школе и правилима заједнице ученика;
- 6) активно учествују у раду заједнице ученика, а у складу са својим одређењима и у раду друштвено-политичких организација, ученичких задруга, клубова и др.;
- 7) учествују у утврђивању основа и мерила за расподелу средстава која остварују производним и друштвено-корисним радом, практичном наставом и феријалном праксом, у складу са овим законом, и самоуправним општим актом школе;
- 8) негују односе међусобног разумевања и поштовања према радницима школе, родитељима и свим радним људима;
- 9) развијају међусобне хумане и другарске односе;
- 10) учествују у остваривању мера из програма општенародне одбране и друштвене самозаштите које се односе на ученике;

11) чувају имовину школе и организација удруженог рада у којима се изводи део образовно-васпитног рада.

Самоуправним општим актом школе ближе се уређују права и обавезе ученика.

Члан 138.

Ученици образују заједнице ученика као облик свог самоуправног организовања.

Заједница ученика организује се као одељењска, разредна и као заједница ученика школе.

Правилима заједнице ученика школе уређују се питања од значаја за њихов рад.

Органи школе дужни су да размотре мишљења и предлоге заједнице ученика и да је обавесте о својим одлукама.

Члан 139.

Ученици имају право и обавезу да учествују у уређивању односа и доношењу одлука о питањима одређеним статутом школе у складу са овим законом.

Ученици учествују у одлучивању личним изјашњавањем и путем делегата у органу управљања школе.

Ученици учествују у одлучивању и у органу управљања радне организације која у свом саставу има основне организације удруженог рада или сложене организације удруженог рада у складу са самоуправним споразумом о удруживању у радну, односно сложену организацију удруженог рада.

Члан 140.

Број делегата ученика који учествују у одлучивању утврђује се статутом школе и не може бити већи од једне трећине делегата радника у органу управљања школе.

Поступак кандидовања и избора делегата ученика у орган управљања школе спроводи организација савеза социјалистичке омладине и заједница ученика.

Делегати ученика бирају се на две године.

Ако наступе разлози утврђени статутом школе, услед којих делегат ученика не може више да обавља послове делегата, спроводи се поступак допунског избора делегата.

Члан 141.

Осим питања одређених чланом 80. овог закона делегати ученика учествују и у:

- 1) разматрању остваривања годишњег програма рада школе и резултата рада ученика;
- 2) уређивању и организовању помоћи ванредним ученицима;
- 3) утврђивању основа и мерила за расподелу средстава остварених радом ученика;
- 4) одлучивању о приговору ученика на одлуку о искључењу из школе;
- 5) организовању и извођењу екскурзија и логоровања ученика;
- 6) организовању такмичења и културне делатности школе.

Одлука о питањима из става 1. овог члана донета је кад се за њу изјасни већина делегата у органу управљања школе.

Члан 142.

Делегати ученика обавештавају ученике о предлогу за доношење одлуке и о свом раду у раду органа управљања.

Члан 143.

Ученик који постиже изузетне резултате у образовно-васпитном раду и доприноси унапређивању самоуправних односа може да буде награђен или похваљен.

Награде и похвале могу да се додељују појединцима, групи ученика, заједници ученика, ученичким клубовима и другим друштвеним организацијама ученика.

Члан 144.

Награде и похвале могу да додељују: органи школе, заједница ученика, организације удруженог рада, самоуправна интересна заједница усмереног образовања и друштвено-политичка заједница.

Самоуправним општим актом одређују се органи школе који могу да додељују поједине награде и похвале, врсте и поступак додељивања награда и похвала.

Члан 145.

Ученик може да добије посебне дипломе за изузетан успех у образовно-васпитном раду и друштвеним активностима, у складу са законом.

Члан 146.

Ученик може да одговара дисциплински и материјално.

Ученик може да одговара само за повреду обавезе која је у време извршења била утврђена овим законом и самоуправним општим актом школе.

Ученик који учини материјалну штету, намерно или из крајње непажње, дужан је да је надокнади у складу са законом.

Члан 147.

Самоуправним општим актом школе утврђује се које се повреде обавеза ученика сматрају лакшим, као и органи и поступак за изрицање васпитно-дисциплинске мере.

Тежом повредом обавеза ученика сматра се: преправка података у сведочанству, дипломи, ђачкој књижици и другим јавним исправама које школа издаје; преправка или дописивање података у евиденцији коју школа води; крађа друштвене имовине или имовине ученика; непридржавање прописа о заштити на раду; подстрекивање, давање или помагање ученику у употреби алкохола или наркотичног средства; изазивање туче у школи; изражавање националне нетрпељивости; неоправдано изостајање са наставе и других облика образовно-васпитног рада више од 25 часова у току школске године.

Члан 148.

За повреду обавезе ученика може да се изрекне васпитно-дисциплинска мера: опомена, укор, строги укор, укор пред искључење и искључење из школе.

Мере из става 1. овог члана изриче орган утврђен самоуправним општим актом школе, а меру укора пред искључење и меру искључења ученика из школе изриче образовно-васпитно веће.

Васпитно-дисциплинска мера изриче се за школску годину у којој је учињена повреда обавезе ученика.

Члан 149.

Ученик који је искључен, или се исписао, може да се упише у другу школу у року од 15 дана од дана уручења коначне одлуке о искључењу, односно исписнице.

4. Заштита права ученика

Члан 150.

Редовни ученик, његов родитељ, односно његов старатељ може да поднесе приговор ако сматра да одлука овлашћеног органа школе, којом се ученик упућује на поправни испит или да понови разред, није донета у складу са овим законом и самоуправним општим актом.

Ванредни ученик може да поднесе приговор на оцену добијену на испиту ако сматра да испит није обављен у складу са овим законом и самоуправним општим актом.

Приговор из ст. 1. и 2. овог члана подноси се савету школе у року од 24 сата од саопштења одлуке, односно оцене. Савет је дужан да одлучи по приговору у року од три дана од дана пријема приговора.

Члан 151.

Против одлуке овлашћеног органа школе којом је изречена васпитно-дисциплинска мера, ученик може да поднесе приговор савету школе у року од пет дана од дана пријема одлуке.

Савет школе доноси одлуку у року од 15 дана од дана подношења приговора.

Савет може да потврди, преиначи или укине одлуку којом је изречена васпитно-дисциплинска мера.

5. Ученичке задруге

Члан 152.

Ученици могу да организују ученичку задругу у складу са статутом школе, ради развијања способности за рад и самоуправљање, изграђивање стваралачког и одговорног односа према раду и друштвеним средствима и примене стечених знања у практичном раду.

Члан 153.

Чланство у ученичкој задрузи је добровољно.

Ученичку задругу може да организује најмање 30 ученика школе.

Ученичка задруга организује се одлуком на оснивачкој скупштини.

Члан 154.

Школа подстиче организовање и, у складу са својим могућностима, обезбеђује услове за рад ученичке задруге.

Ради пружања помоћи у остваривању циљева ученичке задруге утврђених овим законом, чланови задруге могу да буду и наставници, стручни сарадници и други радници школе, родитељи ученика и други грађани.

Члан 155.

Производи настали као резултат рада чланова ученичке задруге могу преко школе да се стављају у промет.

Средства ученичке задруге воде се на рачуну издвојених средстава школе и могу да се користе за: слободне и друштвене активности ученика у школи; набавку неопходних средстава и материјала за активности ученика; награђивање чланова задруге; извођење екскурзија и материјалну помоћ појединим ученицима.

Средства из става 2. овог члана не улазе у укупан приход школе и на њих се не плаћају порези и доприноси утврђени републичким прописима.

Члан 156.

Ученичка задруга има правила којима се уређују права, обавезе и одговорности чланова задруге и друга питања од значаја за рад задруге.

Правила задруге доносе се по претходно прибављеном мишљењу савета школе.

III. НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ ШКОЛЕ

Члан 157.

Образовно-васпитни рад обављају наставници, стручни сарадници и сарадници у настави.

Наставници изводе наставу и друге облике образовно-васпитног рада у складу са одредбама овог закона.

Стручни сарадници обављају стручне послове од значаја за остваривање образовно-васпитног рада (педагог, андрагог, психолог, социјални радник, здравствени радник, библиотекар, програмер и други радници) у складу са основама програма рада које доноси Просветни савет.

Сарадници у настави учествују у: припреми лабораторијских вежби, извођењу и демонстрирању поступка, техничко-технолошкој примени, извођењу дела практичне наставе и других послова под непосредним руководством наставника.

Члан 158.

Теоријску наставу у школи може да изводи лице које, осим других услова утврђених самоуправним општим актом школе, има одговарајући седми један степен стручне спреме. Теоријску наставу из ужестручних предмета може да изводи и лице које има седми два степен стручне спреме – специјализацију.

Ако се за извођење теоријске наставе не образују наставници са седмим један степеном стручне спреме, ту наставу може да изводи и лице које има одговарајући шести степен стручне спреме.

Практичну наставу може да изводи лице које има најмање одговарајући пети степен стручне спреме.

Практичну наставу из предмета за које се не образују наставници са стручном спремом из става 3. овог члана може да изводи и лице са одговарајућим четвртим степеном стручне спреме.

Послове стручног сарадника у школи може да обавља лице које има најмање одговарајући шести један степен стручне спреме.

Послове сарадника у настави може да обавља лице које има најмање одговарајући трећи степен стручне спреме.

Врсту стручне спреме наставника, стручних сарадника и сарадника у настави утврђује Просветни савет.

Приликом избора наставника, стручног сарадника, односно сарадника у настави предност у избору има лице које осим других услова, има виши степен одговарајуће стручне спреме.

Члан 159.

Звања наставника су: професор, професор – саветник и професор – виши саветник.

У звање професора може да буде изабрано лице које има одговарајући степен стручне спреме и положен стручни испит.

У звање професора – саветника може да буде изабрано лице које има седми један степен стручне спреме и које својим радом унапређује образовно-васпитни рад у школи.

У звање професора – вишег саветника може да буде изабрано лице из става 3. овог члана које је магистар или доктор наука и које има објављене стручне или научне радове којима се унапређује образовно-васпитни рад, односно које постиже изузетне резултате у том раду.

Члан 160.

Звања наставника практичне наставе су: наставник практичне наставе и наставник – инструктор.

У звање наставника практичне наставе може да буде изабрано лице које има одговарајући степен стручне спреме и положен стручни испит.

У звање наставника – инструктора може да буде изабрано лице које има шести један степен стручне спреме и које својим стручним радом унапређује образовно-васпитни рад у школи.

Члан 161.

Звања стручног сарадника су: стручни сарадник и виши стручни сарадник.

У звање стручног сарадника може да буде изабрано лице које има одговарајући степен стручне спреме и положен стручни испит.

У звање вишег стручног сарадника може да буде изабрано лице које има седми један степен стручне спреме и које својим стручним радом унапређује образовно-васпитни рад, организацију рада школе и њену друштвену функцију.

Члан 162.

Критеријуме и начин избора наставника и стручних сарадника у звања утврђена овим законом утврђује Просветни савет.

Члан 163.

Образовно-васпитно веће оцењује резултате рада наставника и стручних сарадника, и за наставника, односно стручног сарадника који је постигао изузетне резултате у образовно-васпитном раду покреће поступак за избор у више звање.

Образовно-васпитно веће утврђује предлог за избор наставника и стручног сарадника у више звање већином гласова укупног броја чланова већа.

Савет школе доноси одлуку о избору наставника, односно стручног сарадника у више звање, по претходно добијеном мишљењу надлежног завода за унапређивање васпитања и образовања.

Члан 164.

Послове наставника, стручног сарадника и сарадника у настави могу да обављају и приправници.

Члан 165.

У остваривању свих облика образовно-васпитног рада у школи, у оквиру пуног радног времена, наставник има у седмици 24 часа непосредног рада са ученицима, наставник практичне наставе 28 часова, а стручни сарадник и сарадник у настави 32 часа.

Наставник – приправник у школи има два часа седмично мање непосредног рада са ученицима, ради успешнијег савлађивања приправничког стажа и полагања стручног испита.

Професор који је ментор приправнику, има два часа седмично мање непосредног рада са ученицима.

Члан 166.

Наставник, стручни сарадник и сарадник у настави:

- остварује циљеве и задатке усмереног образовања и васпитања утврђене овим законом;
- савесно припрема и стручно-педагошки изводи образовно-васпитни рад;
- усавршава се у струци;
- учествује у раду стручних органа;
- васпитава ученике и подстиче их на стваралачки рад и самоуправљање;
- подстиче и усмерава ученике на самосталан рад и развија њихова интересовања за даље образовање и самообразовање;
- у друштвеном и јавном деловању поступа у духу начела и циљева самоуправног социјалистичког друштва, и
- води прописану педагошку евиденцију о раду ученика.

Наставник, стручни сарадник и сарадник у настави одговоран је за извршење послова утврђених ставом 1. овог члана.

Члан 167.

Ради успешнијег остваривања и унапређивања образовно-васпитног рада, наставници, стручни сарадници и сарадници у настави стално се усавршавају, у складу са законом.

Школа води евиденцију о сталном усавршавању наставника, стручних сарадника и сарадника у настави.

IV. СТРУЧНИ ОРГАНИ ШКОЛЕ

Члан 168.

У школи се образују стручни органи: образовно-васпитно веће, одељењско веће, стручни активни и други стручни органи утврђени статутом школе.

Образовно-васпитно веће чине: наставници, стручни сарадници, сарадници у настави, пословодни орган и представници заједнице ученика.

Одељењско веће чине: наставници, стручни сарадници и сарадници у настави који изводе образовно-васпитни рад у одељењу и представници заједнице ученика.

Стручни актив чине наставници истог наставног предмета, односно сродних предмета.

Представници заједнице ученика учествују у раду образовно-васпитног већа, као и других стручних органа у складу с овим законом и статутом школе.

Члан 169.

Стручни органи: организују и прате остваривање програма образовања; анализирају остваривање циљева и задатака усмереног образовања, резултате рада наставника, стручних сарадника и сарадника у настави; прате и утврђују резултате рада ученика и њихових заједница; предузимају мере за јединствени и усклађени рад свих ученика у процесу образовања и васпитања; решавају друга питања ради унапређивања образовно-васпитног рада.

Школа статутом, у складу са овим законом, утврђује делокруг и начин рада стручних органа.

V. ПОСЛОВОДНИ ОРГАН ШКОЛЕ

Члан 170.

Пословодни орган школе је директор школе.

За директора школе може да буде именовано лице које испуњава услове утврђене овим законом за професора, односно стручног сарадника и које поседује организаторске способности.

Услови и поступак за именовање директора школе уређују се статутом, у складу са законом.

Члан 171.

Осим послова утврђених законом, директор школе: организује образовно-васпитни рад, остварује педагошко-инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад наставника, стручних сарадника и сарадника у настави и преузима мере за унапређење њиховог рада; сазива и руководи

седницама образовно-васпитног већа, усмерава и усклађује рад свих стручних органа у школи и остварује сарадњу са органима и организацијама у средини у којој школа ради.

Директор школе, најмање два пута годишње, подноси савету школе извештај о остваривању годишњег програма рада, оствареном педагошко-инструктивном увиду и надзору и предузетим мерама за унапређивање образовно-васпитног рада у школи.

Директор школе одговоран је за благовремено подношење извештаја о раду и тачности податак које доставља надлежним органима и службама.

VI. ЗАЈЕДНИЦЕ ШКОЛА

Члан 172.

Школе се удружују у заједнице школа Србије по струкама ради:

- давања мишљења о оснивању школе, односно увођењу новог плана и програма образовања;
- предлагања образовних профила;
- давања мишљења о нацрту плана и програма образовања из члана 96. овог закона;
- давања мишљења о правилнику из члана 32. става 1. овог закона;
- утврђивања мерила за упис ученика и њиховог напредовања у току образовања;
- разматрања питања ученичког стандарда;
- давања мишљења о уџбеницима који су у употреби;
- сарадње са школама и њиховим заједницама у другим социјалистичким републикама и социјалистичким аутономним покрајинама;
- разматрања других питања од заједничког интереса утврђених самоуправним споразумом о удруживању у заједницу.

Статутом заједнице школа Србије по струкама уређује се организација и рад заједнице, састав органа и друга питања од заједничког интереса.

Члан 173.

У заједници школа Србије по струкама могу да се удруже и организације удруженог рада материјалне производње и друштвених делатности у којима се остварује део плана и програма образовања.

Д Е О Т Р Е Ћ И

І. СТИЦАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ЗА ШЕСТИ ЈЕДАН И СЕДМИ ЈЕДАН СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ

1. План и програм образовања

Члан 174.

Образовањем за шести један степен стручне спреме стичу се знања и вештине за: обављање сложенијих послова у припреми, праћењу и аналитичком проучавању производње и других сличних процеса; обављање послова контроле рада, припреме материјала и оруђа; организационо и стручно вођење радних процеса, вођење послова у мање сложеним производним и радним процесима; извршавање самосталних сложених послова у непривредним делатностима и извођење образовно-васпитног рада.

Образовање за шести један степен стручне спреме траје две, или две и по године.

Члан 175.

Образовањем за седми један степен стручне спреме стичу се знања и вештине за: обављање високосложених послова, послова у припреми, праћењу и истраживању производње и других процеса рада; организационо и стручно вођење радних процеса и пословања у врло сложеним процесима рада; извођење наставе и других врло сложених послова у друштвеним делатностима и уметничком стваралаштву.

Образовање за седми један степен стручне спреме траје четири до пет година, а на медицинском факултету може и до шест година.

Члан 176.

Планом и програмом образовања за образовни профил шестог један, односно седмог један степена стручне спреме утврђују се нарочито:

- предмети по годинама студија;
- број часова предавања и других облика наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада за сваки предмет и годину студија и трајање образовања;

– циљ, задаци и садржај за сваки предмет и начин њиховог остваривања;

– стручна пракса студената.

Програм образовања за седми један степен стручне спреме садржи и програм увођења у методологију научноистраживачког, односно уметничког рада који се остварује у току студирања.

Члан 177.

Програм образовања за шести један и седми један степен стручне спреме обухвата заједничке општеобразовне садржаје студија, општестручне садржаје којима се обезбеђују теоријске и методолошке основе за образовне профиле у истој или сродној струци и ужестручне садржаје који дају стручно образовање.

Ужестручни садржаји програма образовања за седми један степен стручне спреме на факултету уметности обухватају стручне и стручно-уметничке садржаје.

Заједнички општеобразовни садржаји обухватају марксизам, теорију и праксу самоуправљања, општенародну одбрану и друштвену самозаштиту, физичко васпитање и страни језик.

Садржаје из става 3. овог члана и број часова наставе утврђују планом и програмом образовања више школе у складу са споразумом који о томе закључе у Заједници виших школа Србије, а факултети у складу са споразумом који закључе на универзитету.

Програм образовања за шести један степен стручне спреме обухвата најмање половину садржаја и ужестручних предмета којима се стичу знања, способности и вештине за рад.

Члан 178.

На основу утврђених образовних профила виша школа припрема предлог плана и програма образовања за шести један степен стручне спреме у сарадњи са организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама за које образује кадрове и доставља га Заједници виших школа Србије на мишљење.

По прибављеном мишљењу из става 1. овог члана да је предложени план образовања у складу са утврђеним образовним профилем и матичношћу више школе, виша школа доноси план и програм образовања.

Члан 179.

На основу утврђених образовних профила факултет припрема предлог плана и програма образовања за седми један степен стручне спреме у сарадњи са организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама за које образује кадрове и доставља га универзитету на мишљење.

По прибављеном мишљењу из става 1. овог члана да је предложени план образовања у складу са утврђеним образовним профилем и матичношћу факултета, факултет доноси план и програм образовања.

Члан 180.

План и програм образовања који остварује педагошка академија доноси Просветни савет, по претходно прибављеном мишљењу Заједнице виших школа Србије, заједнице основних школа и универзитета.

Члан 181.

План и програм образовања за седми један степен стручне спреме за наставнике обухвата, у оквиру општестручних предмета, и садржаје из педагошких, андрагошких и психолошких дисциплина.

План и програм марксистичког, педагошког, андрагошког и психолошког образовања наставника који се образују на факултету доноси Просветни савет.

2. Остваривање плана и програма образовања

Члан 182.

План и програм образовања остварује се у школској години која почиње 1. октобра текуће, а завршава се 30. септембра наредне године и има најмање 30 седмица у којима се изводе предавања и вежбе.

Почетак и завршетак наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада у семестру, као и трајање зимског и летњег распуста, утврђује се статутом више школе, односно факултета.

Члан 183.

Остваривање плана и програма образовања организује се за редовне и ванредне студенте.

Статутом може да се предвиди остваривање програма образовања само за редовне студенте.

Члан 184.

План и програм образовања остварује се предавањима, практичном наставом, вежбама, семинарима, консултацијама, менторским радом, колоквијалним часовима, испитом, стручном праксом, уметничким наступањима и научноистраживачким радом студената уз менторство наставника и сарадника.

Вежбе, семинари, стручна пракса студената, специјалистички стаж, истраживачки, односно уметнички рад изводе се у вишој школи, односно факултету и у наставној бази. Наставна база, у смислу овог закона, је научноистраживачка организација, клиника и друга организација удруженог рада у којој су обезбеђени услови утврђени нормативима за остваривање одређеног облика рада.

Виша школа, односно факултет споразумом са организацијама из става 2. овог члана утврђује време, начин и услове извођења вежби, семинара, стручне праксе студената, специјалистичког стажа, права и обавезе студената за време научноистраживачког, односно уметничког рада и друга међусобна права и обавезе учесника споразума.

Члан 185.

Ради помоћи ванредном студенту за успешно савлађивање програма образовања и полагања испита организују се консултације са наставником, припремна настава, вежбе и други облици наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада.

Статутом више школе, односно факултета утврђују се облици, начин и време пружања помоћи ванредном студенту.

Члан 186.

Студенти могу да имају до 30 часова седмично предавања и вежби из предмета утврђених планом образовања, изузимајући физичко васпитање и страни језик на нематичним факултетима и обавезан практичан рад студената на факултету уметности.

Члан 187.

Програм образовања у току школске године остварује се на основу годишњег програма рада.

Годишњи програм рада доноси се најкасније до почетка школске године и садржи:

- 1) услове, начин, место и време остваривања наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада, и
- 2) план рада стручних и самоуправних органа.

Годишњи програм рада факултета садржи и програм научноистраживачког, односно уметничког рада.

II. СТИЦАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ЗА ШЕСТИ ДВА И СЕДМИ ДВА СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ – СПЕЦИЈАЛИЗАЦИЈА

Члан 188.

Образовањем за шести два степен стручне спреме стичу се знања и вештине за обављање сложених и специјализованих послова и вођење и координирање рада у сложенијим специјалним радним процесима.

Образовање за шести два степен стручне спреме траје до годину дана.

Члан 189.

Образовањем за седми два степен стручне спреме – специјализацију, стичу се знања и вештине за обављање високостручних специјализованих послова и примену резултата науке у пракси.

Остваривање програма образовања траје од две до пет година.

Образовањем за ужу специјализацију стичу се знања и вештине за уже специјализоване послове у струци.

Члан 190.

Програм образовања за шести два и седми два степен стручне спреме – специјализацију, обухвата садржаје којима се проширују, продубљују и стичу нова општестручна и специјалистичка знања и способности. Програм образовања за ужу специјализацију обухвата садржаје којима се стичу ужестручна специјалистичка знања и способности.

Програм образовања из става 1. овог члана обухвата најмање две трећине ужестручних садржаја.

Члан 191.

Планом и програмом образовања за шести два и седми два степен стручне спреме – специјализацију и ужу специјализацију утврђују се нарочито;

- предмети по годинама студија;
- број часова предавања и других облика рада по предметима и годинама студија;
- циљ, задаци и садржај предмета;
- садржај, начин, време и где ће се обављати практични и стручни рад студената и специјалистички стаж;
- облици и начин оспособљавања студената за практичну примену научних сазнања у пракси;
- садржај и начин одбране специјалистичког рада.

Члан 192.

План и програм образовања за утврђени образовни профил шестог два степена стручне спреме заједно припремају виша школа и организација удруженог рада чије се потребе задовољавају и достављају га Заједници виших школа Србије на мишљење.

По прибављеном мишљењу из става 1. овог члана да је предложени план образовања у складу са утврђеним образовним профилем и матичношћу више школе, виша школа доноси план и програм образовања.

Члан 193.

План и програм образовања за утврђени образовни профил седмог два степена стручне спреме – специјализацију и ужу специјализацију, заједно припремају факултет и организација удруженог рада чије се потребе задовољавају и достављају га универзитету.

После добијеног мишљења универзитета да је предложени план образовања стручно заснован за утврђени образовни профил и у складу са матичношћу факултета, факултет доноси план и програм образовања.

Члан 194.

План и програм образовања за шести два и седми два степен стручне спреме – специјализацију и ужу специјализацију, остварују зајед-

но виша школа, односно факултет и организације удруженог рада у складу са чланом 184. овог закона.

Специјализацију здравствених радника за седми два степен стручне спреме обавља факултет у делу програма којим се организује теоријска и практична настава у трајању од два семестра.

Организација и остваривање специјализација здравствених радника за седми два степен стручне спреме може се ближе уредити посебним законом, у складу са одредбама овог закона.

Члан 195.

После положених испита из предмета утврђених планом и програмом образовања и успешно обављеног практичног рада, односно специјалистичког стажа студент стиче право да брани специјалистички рад.

Студент бира тему за специјалистички рад уз сагласност организације удруженог рада у којој је у радном односу.

Члан 196.

Статутом више школе, односно факултета утврђује се поступак одобравања теме специјалистичког рада, састав комисије за одбрану рада и поступак одбране рада.

Наставно веће више школе, односно наставно-научно или наставно-уметничко веће факултета (у даљем тексту: веће), одређује студенту за израду специјалистичког рада ментора из реда наставника или стручних радника организације удруженог рада.

Члан 197.

Специјалистички рад јавно се брани пред комисијом.

На одбрани специјалистичког рада студент треба да покаже да влада материјом коју је обрадио и да образложи закључке до којих је дошао у свом раду.

После одбране специјалистичког рада, комисија утврђује оцену: „одбранио специјалистички рад“ или „није одбранио специјалистички рад“.

Члан 198.

После одобрења специјалистичког рада студент стиче шести два или седми два степен стручне спреме и стручни назив одређен законом.

III. СТИЦАЊЕ ОБРАЗОВАЊА ЗА СЕДМИ ДВА СТЕПЕН СТРУЧНЕ СПРЕМЕ – МАГИСТЕРИЈУМ НАУКА ОДНОСНО УМЕТНОСТИ И ДОКТОРАТ НАУКА

Члан 199.

Образовањем за седми два степен стручне спреме – магистеријум наука, односно магистеријум уметности (у даљем тексту: магистеријум) стичу се знања и способности за научно-истраживачки, односно уметнички рад и примену резултата науке у пракси.

Студије за магистеријум трају две године.

Члан 200.

Предлог плана и програма образовања за утврђени образовни профил седмог два степена стручне спреме – магистеријум, припрема факултет самостално или у сарадњи са научноистраживачком организацијом и истраживачко-развојним центром организација удруженог рада и доставља га универзитету на мишљење.

После добијеног мишљења универзитета да је предложени план образовања у складу са утврђеним образовним профилем и матичношћу факултета, факултет доноси план и програм образовања.

Члан 201.

Програм за магистеријум остварује се у складу са чланом 184. овог закона.

Факултет остварује програм из става 1. овог члана самостално или у сарадњи са одговарајућом научноистраживачком организацијом.

Члан 202.

Програм образовања за магистеријум за међудисциплинарну или вишедисциплинарну област, остварују факултети заједно, или факултет и научноистраживачка организација.

О заједничком остваривању плана и програма из става 1. овог члана закључују споразум факултети, односно факултет и научноистраживачка организација.

Ако је утврђена друштвена потреба за оснивање организације за вишедисциплинарне студије, тада факултет и научно-истраживачка организација, као оснивачи, обезбеђују услове за њен рад у складу са одредбама овог закона.

Члан 203.

После савладаног програма за магистеријум студент стиче право на одбрану магистарске тезе.

Члан 204.

Магистарска теза представља резултат самосталног научноистраживачког рада студента којим се уз примену научне методологије систематизују постојећа и даје допринос новим научним сазнањима, односно уметничког рада студената којим се дају нова уметничка остварења.

Члан 205.

Докторат наука може да стекне лице које има стручни назив магистра наука, односно магистра уметности ако одбрани повољно оцењену докторску дисертацију.

Докторат наука може да стекне и лице које има седми један степен стручне спреме и објављене научне радове, односно истакнуте научне резултате у пракси у одговарајућој научној области из које брани докторат, ако положи усмени докторски испит и одбрани повољно оцењену докторску дисертацију.

Садржај усменог докторског испита утврђује стручни орган факултета.

Члан 206.

Докторска дисертација представља резултат самосталног научноистраживачког рада доктора којом се дају нови научни резултати и поставке и доприноси развоју научне мисли.

Члан 207.

Тематске области за магистарске тезе, односно докторске дисертације утврђује факултет за области за које је матичан, на основу потреба

развоја науке, као и приоритета научног и технолошког развоја утврђених у Републичкој заједници науке и Републичкој заједници.

На основу утврђених тематских области из става 1. овог члана студент, односно докторант предлаже тему магистарске тезе, односно докторске дисертације већу факултета.

Предлог теме магистарске тезе, односно докторске дисертације садржи нарочито: предмет и научни циљ рада, основне хипотезе од којих се полази и методе које ће се у истраживању применити.

Веће оцењује научну заснованост предложене магистарске тезе, односно докторске дисертације и ако је прихвати доставља је стручном органу универзитета на мишљење.

Ако одговарајући стручни орган универзитета оцени да је предложена магистарска теза, односно докторска дисертација у оквиру матичности факултета и у складу са потребама развоја науке и приоритетима научног и технолошког развоја из става 1. овог члана, веће одобрава рад на магистарској тези, односно докторској дисертацији.

За одобрену магистарску тезу, веће одређује студенту ментора из реда наставника и научних радника из научне области из које се теза припрема.

Веће може за одобрену докторску дисертацију да одреди докторанту ментора из реда наставника и научних радника из научне области из које се докторска дисертација припрема.

За одобрену магистарску тезу која није одбрањена у року од три године, студент обнавља захтев за одобравање рада на тој тези. За одобрену докторску дисертацију која није одбрањена у року од пет година, докторант обнавља захтев за одобравање рада на тој дисертацији.

Статутом факултета утврђују се обавезе ментора и највећи број студената и доктораната које он може да има у школској години.

Члан 208.

Магистарска теза, односно докторска дисертација јавно се брани пред комисијом наставника, или наставника истакнутих научних радника који имају докторат наука у научној, односно уметничкој области из које се брани та теза, односно дисертација.

Веће именује чланове комисије. Комисија има најмање три члана.

Члан 209.

Комисија подноси већу извештај са мишљењем о магистарској тези, односно докторској дисертацији у року од три месеца од дана предаје тезе, односно дисертације.

Магистарска теза, односно докторска дисертација и извештај са мишљењем комисије доступни су јавности, о чему факултет објављује обавештење у средству јавног информисања.

Члан 210.

После 60 дана од дана објављивања обавештења, комисија подноси већу извештај из члана 209. став 1. овог закона заједно са добијеним примедбама.

Веће разматра извештај комисије, са мишљењем, и добијене примедбе и одлучује о одобравању одбране магистарске тезе, односно докторске дисертације.

Члан 211.

На одбрани магистарске тезе, односно докторске дисертације, студент, односно докторант треба да покаже да влада материјом из области у којој брани тезу, односно дисертацију и да одбрани научне закључке до којих је дошао у свом раду.

Комисија после одбране магистарске тезе утврђује оцену: „одбранио магистарску тезу“ или „није одбранио магистарску тезу“.

Комисија после одбране докторске дисертације утврђује оцену: „одбранио докторску дисертацију“ или „није одбранио докторску дисертацију“.

Члан 212.

Студенту који је одбранио магистарску тезу факултет издаје диплому о магистеријуму и стеченом седмом два степену стручне спреме.

Докторанту који је одбранио докторску дисертацију факултет издаје диплому о стеченом научном степену и осмом степену стручне спреме.

Диплому из ст. 1. и 2. овог члана потписом оверавају декан факултета и ректор универзитета.

Члан 213.

Студент, односно докторант може да поднесе приговор савету факултета на:

– одлуку већа којом се не одобрава одбрана магистарске тезе, односно докторске дисертације и

– одлуку већа којом се усваја извештај и оцена комисије о одбрани магистарске тезе, односно докторске дисертације.

Студент, односно докторант може да поднесе приговор на одлуку из става 1. овог члана уколико сматра да одлука већа није у сагласности са овим законом и статутом факултета.

Приговор се подноси у року од осам дана од дана пријема одлуке већа.

Члан 214.

Статутом факултета ближе се уређује:

– поступак предлагања теме за магистарску тезу, односно докторску дисертацију;

– испуњеност услова из члана 205. овог закона;

– поступак одбране магистарске тезе, односно докторске дисертације;

– начин на који ће се магистарска теза, односно докторска дисертација учинити доступном јавности пре одбране и

– поступак поништавања дипломе из члана 212. овог закона.

Члан 215.

Истакнутом научном раднику који је својим делом унапредио научну мисао и лицу које је нарочито заслужно за науку, културу и друштвени напредак, може да се додели почасни докторат чиме то лице стиче осми степен стручне спреме.

Почасни докторат може да се додели и страном држављанину као и лицу без држављанства.

Предлог за додељивање почасног доктората даје веће факултета, на основу образложеног мишљења комисије састављене од наставника и научних радника.

Иницијативу за додељивање почасног доктората може да и Српска академија наука и уметности, стручни орган универзитета, друштвено-политичка заједница и научноистраживачка организација.

Одлуку о додељивању почасног доктората доноси скупштина универзитета.

Члан 216.

Промоција доктора наука и почасног доктора обавља се на универзитету, а магистра на факултету.

IV. СТУДЕНТИ

Упис у вишу школу, односно факултет

Члан 217.

Програм образовања за стицање шестог један, односно седмог један степена стручне спреме може да савлађује лице које се упише у вишу школу, односно факултет под условом да има:

- четврти, односно пети степен стручне спреме основног образовног профила у струци која је одговарајућа за одређене студије;
- трећи степен стручне спреме у струци која је одговарајућа за одређене студије и две године радног искуства у струци;
- четврти, односно пети степен стручне спреме основног образовног профила у струци која није одговарајућа за одређене студије и положен допунски испит из предмета који су од значаја за те студије;
- трећи степен стручне спреме у струци која није одговарајућа за одређене студије, две године радног искуства у струци и положен допунски испит из предмета који су од значаја за те студије, и
- основно образовање и положен пријемни испит.

Члан 218.

Програм образовања за стицање шестог један степена стручне спреме за учитеља, односно васпитача може да савлађује лице које има основно образовање, ако на претходној провери покаже посебне способности неопходне за савлађивање тог програма образовања и ако има одговарајућу здравствену способност.

Уписом у прву годину програма образовања педагошке академије стиче се својство ученика, а уписом у пету годину – својство студента.

Члан 219.

Статутом више школе, односно факултета утврђују се: ближи услови за упис који су од значаја за савлађивање одговарајућег програма образовања; струке које су одговарајуће и предмети од значаја за савлађивање програма образовања; услови за упис лица која желе да се преквалификују, садржина и начин полагања допунског и пријемног испита.

Услови уписа студената из става 1. овог члана усаглашавају се у Заједници виших школа Србије, односно универзитету.

Члан 220.

Основи за утврђивање редоследа кандидата за упис у вишу школу, односно факултет су: општи успех постигнут у претходном образовању, успех из предмета од значаја за студије и резултати показани на испиту за проверу знања и способности.

Мерила за утврђивање редоследа кандидата према основама из става 1. овог члана утврђују више школе у Заједници виших школа Србије, а факултети у универзитету.

Члан 221.

Ако се на конкурс јави већи број кандидата од броја утврђеног за упис, редослед кандидата одређује се према утврђеним основима и мерилима.

Право на упис у прву годину студија имају кандидати који су ранжирани у оквиру броја предвиђеног за упис студената.

Ако се на конкурс јави мањи број кандидата од броја предвиђеног за упис, сви пријављени кандидати који испуњавају услове конкурса стичу право на упис.

Члан 222.

Ако савлађивање одређеног програма образовања захтева посебне способности студената, у поступку избора кандидата за упис врши се провера тих способности.

Редослед за упис утврђује се према утврђеним основима и мерилима само за кандидате који су на претходној провери показали посебне способности.

Ако се на конкурс јави мањи број кандидата од броја предвиђеног за упис, сви пријављени кандидати који су на претходној провери показали посебне способности, и испуњавају остале услове конкурса, стичу право на упис.

Члан 223.

Студент који је завршио две више године образовања по програму за седми један степен стручне спреме може да се упише у вишу школу и настави савлађивање програма образовања у истој струци за шести један степен стручне спреме, с тим што му се положени испити признају у целини, ако су по обиму и садржају одговарајући.

Одлуку о признавању семестра и положених испита доноси веће више школе.

Члан 224.

Лице које је стекло шести један степен стручне спреме може да се упише у другу вишу школу, односно факултет, а лице које је стекло седми један степен стручне спреме на други факултет, односно вишу школу.

Одлуку о признавању семестра и положених испита доноси веће више школе, односно факултета.

Ако поједини предмети нису изучавани у вишој школи, односно факултету или су изучавани у смањеном обиму, веће више школе, односно факултета одлуком утврђује рокове и начин полагања допунских испита из тих предмета, у складу са статутом.

Члан 225.

Редовни студент стиче образовање редовним похађањем наставе, полагањем испита и извршавањем других обавеза.

Ванредни студент стиче образовање самообразовањем или организованим облицима наставно-стручног, наставно-научног или наставно-уметничког рада, полагањем испита и извршавањем других утврђених обавеза.

Члан 226.

Студент може да се упише као редован само у једну вишу школу, односно факултет.

Студент из става 1. овог члана може упоредо да савлађује други програм образовања као ванредни студент.

Студент из става 2. овог члана, ако испуњава услове из члана 238. овог закона не плаћа трошкове свог образовања.

Члан 227.

Студент више школе, односно факултета може истовремено да се упише у другу вишу школу или факултет, као ванредни студент, ради савлађивања садржаја једног или више предмета и полагања испита ради употпуњавања или допуне својих студија.

Начин уписа студената ради савлађивања садржаја једног или више предмета, као и рокове полагања испита из тих предмета утврђује факултет самоуправним општим актом.

Ванредном студенту који положи испит из одређеног предмета факултет о томе издаје уверење.

Студент из става 1. овог члана који испуњава услове из члана 238. овог закона не плаћа трошкове свог образовања.

Члан 228.

На студије за специјализацију – шести два степен стручне спреме може да се упише лице које је стекло шести један степен и има најмање две године радног искуства на одговарајућим пословима.

Члан 229.

На студије за специјализацију – седми два степен стручне спреме може да се упише лице које је стекло седми један степен и има најмање две године радног искуства на одговарајућим пословима.

На студије за ужу специјализацију може да се упише лице које је стекло специјализацију седмог два степена стручне спреме.

На студије за магистеријум може да се упише лице које је стекло седми један степен стручне спреме и има просечну оцену најмање осам, а из групе предмета од значаја за те студије осам и по.

Група предмета од значаја за студије магистеријума утврђује се статутом факултета.

Лице које не испуњава услове из става 3. овог члана може да се упише на студије за магистеријум ако положи одговарајући испит из предмета утврђених статутом.

Члан 230.

Када факултети заједнички остварују програм за магистеријум за међудисциплинарну или вишедисциплинарну област, упис кандидата врши факултет који је за то споразумом одређен.

Члан 231.

Први конкурсни рок за упис студената у прву годину студија више школе, односно факултета траје од 20. јуна до 10. јула, а други од 20. августа до 10. септембра текуће године.

Конкурсни рок за упис студената за савлађивање програма образовања за шести два и седми два степен стручне спреме траје од 1. септембра до 20. октобра текуће године.

Упис страног држављанина, лице без држављанства и лица коме је поступак нострификације дипломе стечене у иностранству у току, обавља се до почетка школске године.

Виша школа, односно факултет и организација удруженог рада која упућује своје раднике на стицање образовања за шести два и седми два степен стручне спреме – специјализацију, могу споразумом предвидети да остваривање плана и програма образовања за те раднике почне и у току школске године.

Члан 232.

Студенту који је уписан у прву годину студија и упућен на службе војног рока мирују права и обавезе док се налази на служењу војног рока.

2. Оцењивање и напредовање студената

Члан 233.

За показане резултате у савлађивању програмских садржаја из сваког предмета студент се оцењује на испиту.

Оцењивањем студента изражава се општи суд о његовом учешћу у свим облицима рада, резултатима које је постигао и савладаности програма образовања.

Члан 234.

Студент стиче право да полаже испит из сваког предмета после извршених обавеза утврђених статутом.

Испит се полаже усмено или писмено, односно писмено и усмено, израдом рада или практичним радом, што се утврђује статутом.

Испит је јаван а полаже се пред предметним наставником и асистентом или испитном комисијом.

Виша школа, односно факултет може да утврди да се студенту признаје за наредне испитне рокове део испита (писмени или практични рад) који је положио.

Члан 235.

Успех студената изражава се оценом од 6 (шест) до 10 (десет).

Студенту који није постигао успех утврђује се оцена 5 (пет).

Оцену на испиту утврђује наставник, односно испитна комисија.

Оцена утврђена на испиту уписује се у испитну пријаву и записник. Оцена 5 (пет) не уписује се у индекс.

Члан 236.

Испити се обављају у јунском, септембарском, октобарском и јануарском року.

Виша школа, односно факултет може статутом да утврди и друге испитне рокове, а посебно за студента апсолвента.

Члан 237.

Факултет уметности може да статутом утврди стручне предмете из којих се испити, због групног начина полагања и потребних већих техничких и материјалних средстава, полажу само у једном испитном року.

Члан 238.

Студент који постиже изузетне резултате у раду, има високу просечну оцену у току студија и положи све испите из предмета претходне

године студија у септембарском испитном року, стиче право да заврши студије у краћем времену од времена утврђеног за остваривање одређеног програма образовања.

Ближи услови и начин остваривања права студента из става 1. овог члана утврђују се статутом више школе, односно факултета.

Члан 239.

Студент се уписује у наредну годину студија ако најкасније у октобарском року положи све испите осим два испита из предмета из те године студија. Статутом се утврђују испити из предмета без којих студент може да се упише у наредну годину студија.

Студент који не испуни услове за упис у наредну годину студија поново се уписује у исту годину студија.

Студент који обнови упис у исту годину студија, може да похађа предавања, вежбе и друге облике наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада из одређених предмета наредне године студија, с тим што може да полаже испите из тих предмета после завршене поновљене године студија. Статутом више школе, односно факултета утврђују се предмети наредне године студија које студент може да похађа.

Члан 240.

Студент може да понови највише једну годину студија у току савлађивања програма образовања за шести један степен стручне спреме, највише две године студија у току савлађивања програма образовања за седми један степен стручне спреме, а на студијама које трају шест година највише три године студија.

Студент може да понови исту годину студија само једном.

Студент који у поновљеној години студија не испуни услове за упис у наредну годину студија губи право да као редован студент савлађује исти програм образовања.

Члан 241.

Студент може да понови још једну годину студија ако је у трајању од једног семестра или дуже спречен да извршава своје обавезе у савлађивању програма образовања због болести или извршавања војних и других обавеза на које је позван од надлежних органа.

Орган одређен статутом више школе, односно факултета утврђује испуњеност услова из става 1. овог члана.

Члан 242.

Студент који савлађује програм образовања за шести један, односно седми један степен стручне спреме уз рад, може да понови онолико година студија колико траје програм образовања.

Члан 243.

Студент који има статус врхунског спортисте према критеријумима утврђеним Друштвеним договором о статусу и стимулацији врхунског спортисте у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, има иста права као и студент који се образује уз рад.

Члан 244.

Студент који после поновљене године студија нема право да савлађује програм образовања као редован, може да настави студије као ванредан студент и има обавезу да плаћа трошкове даљег образовања.

Студент из става 1. овог члана може да заврши студије у року из члана 242. овог закона.

Члан 245.

Студенту који је у току студија упућен на одслужење или дослужење војног рока, права и обавезе мирују, осим права да полаже испите из предмета за које је испунио услове за полагање.

Студенткињи за време гравидитета и студенту родитељу детета до једне године живота, на захтев, мирују права и обавезе годину дана, осим права да полаже испите из предмета за које је испунио услове за полагање.

Члан 246.

Статутом више школе, односно факултета уређују се обавезе ванредног студента у погледу рада на пракси, вежбама, семинарима, специјалистичком стажу и извршавању других обавеза, у складу са овим законом.

Ванредни студент из става 1. овог члана има иста права и обавеза као редовни студент у погледу полагања испита и израде прописаних радова.

Члан 247.

После савладаног плана и програма образовања, студент полаже завршни испит. Статутом више школе, односно факултета утврђује се начин избора теме и начин полагања завршног испита.

Студент добија тему завршног рада у току последње године студија, а најкасније до почетка последњег семестра.

Завршни испит обухвата израду и одбрану рада.

За завршни испит одређују се теме које су од непосредног значаја за обављање послова за које се студент образује.

Члан 248.

Студенту који у току студија изради стручне, односно уметничке радове који по садржају одговарају раду за завршни испит, ти радови могу да се признају као рад за завршни испит.

Изум, техничко унапређење, увођење нових производа и производних процеса, креативно-техничко-технолошко, организационо или економско решење у привредним односно друштвеним делатностима, ако по свом садржају и обиму одговарају завршном испиту, може да се призна као завршни испит.

Веће више школе, односно факултета на захтев студента, односно на предлог предметног наставника, доноси одлуку и оцену рада из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 249.

Општи успех студента на крају студија утврђује се средњом оценом која представља аритметичку средину позитивних оцена свих предмета.

У диплому се уноси средња оцена са студија и оцена са завршног испита.

Члан 250.

Права која студент остварује по другим прописима престају даном дипломирања, односно годину дана по истеку завршне године студија.

3. Права, обавезе и одговорности студената

Члан 251.

Студенти су активни учесници у наставно-стручном, наставно-научном, научноистраживачком, односно уметничком раду и заједно са наставницима и сарадницима одговорни за резултате заједничког рада.

Рад и резултати рада су основ самоуправних права и обавеза студената.

Члан 252.

Виша школа, односно факултет на почетку школске године упознаје студенте са њиховим правима, обавезама и одговорностима утврђеним планом и програмом образовања и самоуправним општим актима.

Студентима су доступни план и програм образовања и самоуправни општи акти којима се уређују правила студија, њихова права, обавезе и одговорности и начин њиховог учешћа у самоуправном одлучивању.

Члан 253.

Студент који постиже изузетне резултате у наставно-стручном, наставно-научном, научноистраживачком, односно уметничком раду може да буде награђен или похваљен.

Самоуправним општим актом одређују се врста награде и похвала, орган који награду и похвалу додељује и критеријуми за награђивање и похваљивање студената.

Члан 254.

Студент може да одговара дисциплински и материјално.

Студент може да одговара само за повреду обавезе која је у време извршења била утврђена овим законом и самоуправним општим актом више школе, односно факултета.

Студент, односно полазник који учини материјалну штету, намерно или из крајње непажње, дужан је да је надокнади.

Члан 255.

Самоуправним општим актом утврђују се лакше повреде обавеза студената, поступак изрицања дисциплинске мере и орган који ту меру изриче.

Тежом повредом обавеза студента сматра се: преправка података у јавној исправи коју издаје виша школа, односно факултет; преправка или дописивање података у евиденцији коју води виша школа, односно факултет; крађа друштвене имовине или имовине студента; непридржавање прописа о заштити на раду, подстрекавање, давање или помагање студенту у употреби алкохола, односно наркотичног средства; изазивање туче у вишој школи, односно факултету; изражавање националне нетрпељивости.

Члан 256.

За повреду утврђене обавезе студенту се може изрећи васпитно-дисциплинска мера: опомена, укор, строги укор и искључење из више школе, односно факултета.

За лакшу повреду обавезе студенту се може изрећи мера опомене и укора, а за тежу повреду обавеза мера строгог укора и искључења.

Васпитно-дисциплинска мера изриче се за школску годину у којој је учињена повреда обавезе студента.

4. Заштита права студента

Члан 257.

Студент може да поднесе приговор на оцену добијену на испиту ако сматра да испит није обављен у складу са овим законом и статутом.

Студент може да поднесе приговор на одлуку којом му није одобрен упис у наредну годину студија, уколико сматра да донета одлука није у складу са овим законом и самоуправним општим актом.

Приговор из ст. 1. и 2. овог члана студент подноси у року од 24 сата од дана саопштења одлуке, односно оцене. Савет или овлашћени орган савета доноси одлуку о приговору у року од три дана од дана подношења приговора.

Члан 258.

Против одлуке овлашћеног органа више школе, односно факултета којом је изречена васпитно-дисциплинска мера, студент може да поднесе приговор савету те организације, у року од пет дана од дана пријема одлуке којом је васпитно-дисциплинска мера изречена.

Савет доноси одлуку о приговору најкасније у року од 15 дана од дана подношења приговора.

Савет може да потврди, преиначи или укине одлуку којом је изречена васпитно-дисциплинска мера.

Члан 259.

Ради заштите својих права студент може да поднесе захтев за утврђивање чињеница републичком органу управе у року од осам дана од дана пријема одлуке из чл. 257. и 258. овог закона.

Републички орган управе утврђује да ли је одлуку из става 1. овог члана донео овлашћени орган више школе, или факултета, односно да ли је одлука донета по поступку утврђеном законом и самоуправним општим актом.

5. Учешће у самоуправном одлучивању

Члан 260.

Студенти учествују у самоуправном одлучивању личним изјашњавањем и путем делегата у органу управљања више школе, односно факултета.

Студенти бирају делегате на збору.

Ради расправљања и изјашњавања о предлозима одлука, давања смерница и упутстава делегатима, студенти могу да организују збор по годинама студија, одсецима или групама.

Кад се зборови студената организују у складу са ставом 3. овог члана, може се организовати конференција делегације тих зборова ради усаглашавања мишљења и предлога, давања смерница и упутстава делегатима и представницима студената.

Члан 261.

Студенти путем делегата учествују у одлучивању у органу управљања радне, односно сложене организације удруженог рада, на начин који је утврђен самоуправним споразумом о удруживању у радну, односно сложену организацију удруженог рада.

Члан 262.

Број делегата студената који учествују у одлучивању у органу управљања и начин њиховог избора одређује се статутом више школе, односно факултета и једнак је броју делегата радника.

Члан 263.

Студенти путем делегата учествују у одлучивању и у самоуправном органу Заједнице виших школа Србије, односно универзитета и у Скупштини и другим органима Републичке заједнице.

Број делегата студената из става 1. овог члана утврђује се статутом Заједнице виших школа Србије, или универзитета, односно статутом Републичке заједнице.

Члан 264.

Делегати студената, осим питања утврђених овим законом у чијем одлучивању учествују представници друштвене заједнице, учествују и у одлучивању о:

- 1) уређивању правила студија;
- 2) утврђивању резултата рада студената;
- 3) уређивању лакших повреда обавеза студената;
- 4) решавању по приговору студента;
- 5) утврђивању основа и мерила за расподелу средстава остварених радом студената;
- 6) организовању екскурзија, логоровања, такмичења, културних и других јавних облика рада више школе, односно факултета.

Одлука о питањима из става 1. овог члана донета је ако се за предлог одлуке изјасни већина делегата радника и делегата студената.

Члан 265.

Представници студената су чланови већа и других стручних органа и равноправно одлучују када се разматрају питања утврђена статутом.

Представници студената из става 1. овог члана бирају се на начин одређен статутом.

Члан 266.

Студенти предлажу савету факултета кандидата за избор студената-продекана, а скупштина универзитета кандидата за избор студента-проректора.

V. НАСТАВНИЦИ И САРАДНИЦИ

1. Звања наставника и сарадника више школе и услови за избор

Члан 267.

Звања наставника више школе су: предавач и професор.

Звање сарадника у вишој школи је асистент.

Изузетно од става 1. овог члана за практичну наставу звање наставника може да буде и наставник практичне наставе.

Члан 268.

У звање предавача општеобразовног, односно општестручног предмета може да буде изабрано лице које има седми два степен стручне спреме – магистеријум наука, радно искуство у одговарајућој области рада и способности за наставнички рад.

У звање предавача ужестручног предмета може да буде изабрано лице које има одговарајући седми два степен стручне спреме – специјализацију, у области за коју се бира.

Члан 269.

У звање професора може да буде изабрано лице које има докторат наука из области за коју се бира, већи број објављених стручних и научних радова и радно искуство у настави.

Члан 270.

У звање наставника практичне наставе може да буде изабрано лице које има одговарајући седми два степен стручне спреме – специјализацију, односно седми један степен стручне спреме и најмање две године радног искуства у струци.

Практичну наставу из предмета за које се не образују наставници са стручном спремом из става 1. овог члана, може да обавља и лице са шестим један степеном стручне спреме које има најмање три године радног искуства у струци.

Члан 271.

У звање асистента може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме и просечну оцену најмање 8 (осам) из групе предмета који су од значаја за предмет за који се бира.

Приликом избора у звање из става 1. овог члана предност има лице које има седми два степен стручне спреме – магистеријум наука, а за уже стручне предмете – специјализацију.

2. Звање наставника и сарадника факултета и услови за избор

Члан 272.

Звања наставника факултета су: доцент, ванредни професор и редовни професор.

Звања наставника страног језика и физичког васпитања на нематичном факултету су и предавач и виши предавач или виши предавач.

Звања сарадника факултета су: асистент-приправник, асистент, лектор и виши лектор страног језика.

Члан 273.

У звање доцента може да буде изабрано лице које има докторат наука из области науке за коју се бира, објављене научне и стручне радове и које показује способност за наставнички рад.

У звање ванредног професора може да буде изабрано лице које осим услова из става 1. овог члана, има више објављених научних радова

од значаја за развој науке у одговарајућој области или има признате резултате у примени сопствених научних истраживања.

У звање редовног професора може да буде изабрано лице које, осим услова из става 2. овог члана, има више објављених научних радова од значаја за развој научне мисли у одговарајућој области.

Члан 274.

Наставу страног језика – осим на филолошком факултету и одговарајућој групи другог факултета, и наставу физичког васпитања – осим на Факултету за физичко васпитање и одговарајућој групи другог факултета, може да изводи и лице које није изабрано у звање из члана 273. овог закона.

У звање предавача може да буде изабрано лице које испуњава услове из члана 268. став 1. овог закона.

У звање вишег предавача може да буде изабрано лице које осим услова из става 2. овог члана има објављене стручне, односно научне радове из одговарајуће области.

Члан 275.

У звање асистента-приправника може да буде изабрано лице које је стекло седми један степен стручне спреме, које у току студија има просечну оцену најмање 8 (осам), а из групе предмета од значаја за предмет за који се бира просечну оцену најмање 8,5 (осам и по).

У звање асистента за општеобразовни и општестручни предмет може да буде изабрано лице које осим услова из става 1. овог члана има седми два степен стручне спреме – магистеријум наука, а за ужестручни предмет седми два степен стручне спреме – специјализацију у области за коју се бира.

Статутом факултета ближе се утврђују услови из ст. 1. и 2. овог члана, као и други услови за избор у звање.

Предност приликом избора у звање из ст. 1. и 2. овог члана има лице које има већу просечну оцену у току студија и из групе предмета од значаја за предмет за који се бира, које је за краће време завршило студије, односно стекло седми два степен стручне спреме.

Утврђивање редоследа кандидата за избор у звање из ст. 1. и 2. овог члана врши се у складу са условима утврђеним овим законом и статутом. Ако два или више кандидата једнако испуњавају услове утврђене овим законом и статутом, на избор кандидата примењују се критеријуми утврђени Законом о запошљавању.

Члан 276.

Лектор страног језика бира се на Филолошком факултету, односно одговарајућој групи другог факултета.

У звање лектора страног језика може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме и које у потпуности влада тим страним језиком.

У звање вишег лектора страног језика може да буде изабрано лице које испуњава услове из става 2. овог члана, има седми два степен стручне спреме – магистеријум наука, или има објављене стручне радове и постиже запажене резултате у вишегодишњем раду са студентима.

3. Звање наставника и сарадника факултета уметности и услови за избор

Члан 277.

Звања наставника факултета уметности су: доцент, ванредни професор и редовни професор.

Звања сарадника факултета уметности су: асистент-приправник, асистент, стручни, односно уметнички сарадник; виши стручни, односно виши уметнички сарадник и самостални стручни, односно самостални уметнички сарадник.

Члан 278.

У звања наставника факултета уметности за заједничке општеобразовне предмете и општестручне предмете може да буде изабрано лице које испуњава услове утврђене чланом 273. овог закона.

У звање доцента за стручни или стручно-уметнички предмет може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме, уметничка дела, односно остварења и способност за наставнички рад.

У звање ванредног професора за стручни или стручно-уметнички предмет може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме, значајна уметничка дела, односно остварења у одговарајућој области уметности и способност за наставнички рад.

У звање редовног професора за стручни или стручно-уметнички предмет може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један

степен стручне спреме и које је уметничким остварењима значајно допринело развоју културе и уметности.

У звање наставника стручно-уметничког предмета може да буде изабран и признати уметник или стручњак чији су уметнички, односно стручни радови признати у уметничкој јавности.

Одредбе ст. 2–5. овог члана сходно се примењују и на избор у звање наставника за стручно-уметничке предмете одређене статутом факултета који нису матични у области уметности.

Члан 279.

У звање асистента-приправника може да буде изабрано лице које испуњава услове утврђене чланом 275. став 1. овог закона.

У звање асистента за заједнички општеобразовни или општестручни предмет може да буде изабрано лице које осим услова утврђених чланом 275. став 1. овог закона има седми два степен стручне спреме – магистеријум наука или магистеријум уметности.

У звање асистента стручно-уметничког предмета може да буде изабрано лице које осим услова утврђених чланом 275. став 1. овог закона има седми два степен стручне спреме – магистеријум уметности, односно – специјализацију.

Статутом факултета ближе се утврђују услови из ст. 1. и 2. овог члана, као и други услови за избор у звање.

Предност приликом избора у звање асистента-приправника и асистента утврђује се у складу са чланом 275. ст. 4. и 5. овог закона.

Члан 280.

У звање стручног, односно уметничког сарадника може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме.

У звање из става 1. овог члана може да буде изабран и уметнички радник са доказаним способностима и резултатима у уметничком раду.

У звање вишег стручног, односно вишег уметничког сарадника може да буде изабрано лице које има одговарајући седми један степен стручне спреме и стручне, односно уметничке резултате у раду.

У звање из става 3. овог члана може да буде изабрано и лице које има радно искуство и чији радови уживају признање у уметничкој јавности.

У звање самосталног стручног, односно самосталног уметничког сарадника може да буде изабрано лице које, осим услова из става 3. овог члана, има радно искуство и стручне, односно уметничке резултате признате у уметничкој јавности.

4. Избор у звање

Члан 281.

Избор наставника и сарадника врши савет на основу конкурса.

За послове наставника, лектора и вишег лектора, осим послова које обавља наставник изабран у звање редовног професора, савет објављује конкурс сваке пете године, а за послове асистента сваке четврте године.

Конкурс се објављује шест месеци пре истека времена на које је изабран наставник или сарадник који те послове обавља.

Статутом факултета утврђује се време и начин повременог остваривања увида у наставно-научни, односно наставно-уметнички рад редовног професора и утврђује могућност објављивања конкурса.

Члан 282.

Чланове комисије која припрема реферат за избор наставника и сарадника бира савет на предлог већа из реда наставника и истакнутих научних или уметничких радника.

Чланови комисије не могу бити у звању нижем од звања у које се наставник односно сарадник конкурсом бира.

Најмање две трећине чланова комисије су из научне, односно уметничке области за коју се наставник односно сарадник бира.

Број чланова и начин рада комисије утврђује се статутом факултета, односно више школе.

Члан 283.

Комисија подноси реферат о свим кандидатима пријављеним на конкурс и предлог за избор одређеног кандидата у одређено звање, у року који одреди савет, али не дужем од два месеца.

Комисија у реферату утврђује и образлаже испуњеност услова сваког кандидата за избор у одговарајуће звање и даје: биографске податке,

преглед мишљења о досадашњем стручном, научном, односно уметничком раду кандидата, податке о објављеним радовима, мишљење о испуњености других услова за рад утврђених овим законом и предлог за избор одређеног кандидата у одговарајуће звање.

Члан 284.

Комисија доставља реферат већу.

Веће разматра реферат комисије и ако га усвоји доставља га на мишљење стручном органу универзитета, односно Заједнице виших школа Србије и ставља га на увид јавности најмање месец дана.

Веће може да утврди предлог за избор другог кандидата уколико се не сложи са предлогом комисије.

Члан 285.

По протеклу месец дана и добијеном мишљењу стручног универзитета, односно Заједнице виших школа Србије веће утврђује звање у које се кандидат бира.

Ако мишљења стручног органа универзитета, односно Заједнице виших школа Србије и већа о предлогу кандидата за избор нису сагласна и након усаглашавања, објављује се нови конкурс.

Члан 286.

Савет може да изабере кандидата ради заснивања радног односа у звање које је утврдило веће, ако тај кандидат испуњава и друге услове утврђене овим законом.

Савет доноси одлуку из става 1. овог члана најкасније у року од шест месеци од истека рока за подношење пријаве на конкурс.

Члан 287.

Избор у звање асистента-приправника врши се на одређено време – на четири године.

Исто лице може да буде изабрано у звање асистента два пута.

Исто лице може да буде изабрано у звање асистента и трећи пут ако има докторат наука, а на факултету не постоји потреба за обављањем послова наставника тог предмета.

Члан 288.

Асистент који у току свог образовања није стекао педагошко, андрагошко и психолошко образовање стиче то образовање у року од четири године од дана заснивања радног односа.

Педагошко, андрагошко и психолошко образовање стиче се савлађивањем општестручних садржаја за образовање наставника.

Члан 289.

Ради уношења нових сазнања из теорије и праксе, истакнути научни, културни, уметнички и стручни радник из организације удруженог рада може да буде позван да учествује са наставницима и сарадницима у предавањима и другим облицима наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада, без претходно спроведеног поступка избора у звање.

Радник из става 1. овог члана ангажује се по позиву и са њим се закључује уговор о обављању привременог или повременог посла.

Члан 290.

Ради обављања научноистраживачких послова припрема наставног и научног подмлатка и обављања одређених облика наставно-научног рада на факултету могу да раде и лица у звању научних саветника, виших сарадника и научних сарадника.

Факултет бира лица у звања из става 1. овог члана на начин и под условима утврђеним Законом о научноистраживачкој делатности.

Члан 291.

За обављање одређених послова, као помоћ наставнику или сараднику, факултет може да ангажује студента као демонстратора.

За обављање одређених послова асистента-приправника, факултет може да ангажује студента који је на студијама специјализације или магистеријума.

Савет факултета доноси одлуку о ангажовању студента из ст. 1. и 2. овог члана и са њим закључује уговор о обављању привременог или повременог посла.

5. Радне обавезе наставника и сарадника

Члан 292.

Обављањем наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада у вишој школи односно на факултету наставник:

- остварује циљеве и задатке усмереног образовања и васпитања који су утврђени овим законом;
- савесно припрема и стручно-педагошки изводи наставно-стручни, наставно-научни, односно наставно-уметнички рад;
- стално се усавршава у складу са развојем науке, технологије, културе и уметности и прати промене у педагошкој, психолошкој и методичкој теорији и пракси;
- развија радне навике код студената, подстиче их на научноистраживачки, односно стваралачки рад и самоуправљање;
- припрема стручни и научни подмладак;
- припрема уџбенике, приручнике, скрипта и другу литературу, самостално или у сарадњи са другим наставницима и стручним радницима и
- у друштвеном и јавном деловању поступа у духу начела и циљева самоуправног социјалистичког друштва.

Члан 293.

Наставник више школе: самостално и непосредно изводи наставу из предмета за који је изабран; даје упутства сарадницима и по потреби води семинаре, вежбе и стручну праксу; одржава консултације; проверава знања и испитује студенте; учествује у стручном раду и користи резултате стручног и научног рада у настави и обавља друге послове утврђене статутом.

Наставник из става 1. овог члана у оквиру пуног радног времена има 14 часова седмично свих облика рада из члана 184. овог закона.

Наставник факултета: обавља научноистраживачки, односно уметнички рад; изводи наставу; припрема научни, односно уметнички, наставни и сараднички подмладак; укључује студенте у научноистраживачки, односно уметнички рад и обавља друге послове утврђене статутом.

Наставник факултета у оквиру пуног радног времена има шест часова седмично свих облика рада из члана 184. овог закона.

Наставник може да изводи наставу највише из два предмета и то само из исте стручне, научне, односно уметничке области.

Члан 294.

Сарадник изводи семинаре, вежбе, обавља стручну праксу, одржава консултације у оквиру којих проверава знања студената са којима је изводио вежбе и семинаре, учествује у научном, уметничком и стручном раду и обавља друге послове утврђене статутом, под непосредним надзором наставника.

Асистент, односно уметнички сарадник не може да држи предавања ни да обавља испите, али може да буде члан испитне комисије.

Члан 295.

Лектор или виши лектор у сарадњи са наставником организује и води семинаре и вежбе, стручну праксу, одржава консултације, проверава и знање и испитује студенте из предмета за које је изабран, учествује у стручном и научном раду и обавља друге послове утврђене статутом.

Члан 296.

Виши стручни, односно виши уметнички сарадник може да изводи самостално или у сарадњи са наставником: наставу из дела програма образовања или поједине облике стручног, односно уметничког рада, обуку из стручних знања и вештина; практичан рад; вежбе; испитује или учествује у испитивању студената и обавља друге послове утврђене статутом.

Самостални стручни, односно уметнички сарадник, осим послова из става 1. овог члана, учествује у уметничком раду.

VI. СТРУЧНИ ОРГАНИ ВИШЕ ШКОЛЕ И ФАКУЛТЕТА

Члан 297.

У вишој школи образује се наставно веће и други стручни органи утврђени статутом.

На факултету се образује наставно-научно, односно наставно-уметничко веће и научно веће, веће катедре и други стручни органи утврђени статутом.

Факултет и научноистраживачка организација који заједно остварују план и програм образовања за седми два степен стручне спреме – магистеријум, наука, могу да образују заједничка наставно-научна већа. Над-

лежност и састав тих већа утврђује се споразумом факултета и научноистраживачке организације.

Наставно, наставно-научно, односно наставно-уметничко веће чине сви наставници и сарадници.

Члан 298.

Наставно-научно, односно наставно-уметничко веће припрема и предлаже планове и програме образовања, прати њихово остваривање и предузима мере за њихово унапређивање; предузима мере за унапређивање наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада; одобрава теме за специјалистички рад; утврђује предлог за избор у звање наставника или сарадника и за ангажовање стручног, културног, уметничког и научног радника и за ангажовање студената из члана 291. овог закона и обавља друге послове утврђене статутом.

Наставно-научно, односно наставно-уметничко веће, осим послова из става 1. овог члана, одобрава теме за магистарске тезе и докторске дисертације, а наставно-уметничко веће разматра и предлаже програм уметничког рада, прати његово остваривање и оцењује резултате тог рада.

Веће најмање једном годишње извештава о свом раду савет више школе, односно факултета.

Члан 299.

Научно веће: разматра и предлаже садржај научноистраживачког рада факултета, прати његово остваривање и оцењује научни квалитет тог рада; утврђује испуњеност услова за стицање научноистраживачког звања; даје мишљење о пословима и задацима за које се као услов утврђује научноистраживачко звање и мишљење о предлогу за избор кандидата на те послове и задатке. Научно веће обавља и друге послове у складу са Законом о научноистраживачкој делатности и статутом факултета.

Статутом факултета утврђује се број, састав и начин избора научног већа.

Научно веће најмање једном годишње извештава о свом раду савет факултета.

Члан 300.

Веће катедре чине сви наставници и сарадници који изводе наставно-научни, односно наставно-уметнички рад из сродних предмета.

Катедра се оснива за један или више сродних предмета.

Члан 301.

Веће катедре: разматра и решава питања обављања наставно-стручног, наставно-научног, односно наставно-уметничког рада из предмета за које је основана; организује извођење предавања, вежби, семинара и других облика рада; организује испите; организује предавања и друге облике рада за остваривање програма стручног усавршавања; утврђује уџбенике и литературу коју студент може да користи за савлађивање садржаја одређеног предмета; припрема и предлаже већу предлог плана научноистраживачког, односно уметничког рада; даје мишљење већу о предлогу за избор у звање наставника и сарадника и о ангажовању стручних, научних, културних и уметничких радника, као и студената из члана 291. овог закона; подноси већу извештај о свом раду и обавља друге послове утврђене статутом.

VII. ПОСЛОВОДНИ ОРГАН

Члан 302.

Пословодни орган више школе је директор.

Пословодни орган факултета је декан.

Члан 303.

Директора више школе, односно декана факултета именује савет без конкурса, на време од две године, из реда професора више школе, односно факултета који су у радном односу на неодређено време.

Савет именује директора, односно декана на основу утврђеног предлога збора радника и збора студената.

Статутом више школе, односно факултета уређују се ближи услови, начин и поступак именовања директора, односно декана, у складу са законом.

Члан 304.

Директор више школе, осим послова утврђених законом, организује наставно-научни рад и врши увид у тај рад наставника и сарадника; усмерава и усклађује рад стручних органа у вишој школи.

Директор најмање два пута годишње подноси савету извештај о остваривању годишњег програма рада, оствареном увиду у наставно-стручни рад наставника и сарадника и предузетим мерама за унапређивање тог рада.

Директор је одговоран и за благовремено подношење извештаја и тачност података које доставља надлежним органима и заједницама.

Члан 305.

Декан факултета, осим послова утврђених законом, организује и прати остваривање наставно-научног и научноистраживачког, односно наставно-уметничког и уметничког рада; усмерава и усклађује рад стручних органа.

Декан најмање два пута годишње подноси извештај савету о остваривању годишњег програма рада и предузетим мерама за унапређивање наставно-научног, односно наставно-уметничког рада.

Декан је одговоран и за благовремено подношење извештаја и тачност података које доставља надлежним органима и заједницама.

VIII. ЗАЈЕДНИЦЕ ВИШИХ ШКОЛА И ФАКУЛТЕТА

Члан 306.

Више школе удружују се у Заједницу виших школа Србије ради:

- давања мишљења о оснивању више школе или педагошке академије, односно о увођењу новог плана и програма образовања;
- предлагању образовних профила;
- давања мишљења о предлогу за утврђивање простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма образовања у вишој школи;
- давања мишљења о плану и програму образовања од трећег, закључно са шестим два степеном стручне спреме;
- утврђивања матичности виших школа за остваривање одређеног плана и програма образовања;
- договарања о заступљености садржаја из области марксизма, теорије и праксе самоуправљања, општенародне одбране и друштвене само-

заштите, физичког васпитања и страног језика у плану и програму образовања за шести један степен стручне спреме;

- усклађивања критеријума за избор наставника и сарадника;
- утврђивања стручног мишљења о предлогу за избор кандидата у звања наставника;
- утврђивања мерила за упис студената и њиховог напредовања у току студија;
- разматрања питања студентског стандарда;
- препоручивања стручне литературе која се може користити као уџбеник за општеобразовне и општестручне садржаје у вишим школама;
- сарадње са вишим школама, педагошким академијама и њиховим заједницама у другим социјалистичким републикама и социјалистичким аутономним покрајинама, о стручним питањима од заједничког интереса, као и другим одговарајућим организацијама у иностранству;
- развијања јединственог информационог система;
- издавања гласила Заједнице, уџбеника и других публикација у складу са законом;
- разматрања других питања од заједничког интереса утврђених статутом Заједнице.

Педагошке академије могу да се удруже и у заједницу педагошких академија.

Члан 307.

У заједницу виших школа Србије могу да се удруже и организације удруженог рада у којима се остварују поједини облици наставно-стручног рада и које обезбеђивањем услова доприносе унапређивању тог рада.

Међусобна права и обавезе виших школа и организација из става 1. овог члана уређују се споразумом који закључи овлашћени орган Заједнице.

Члан 308.

Универзитет је заједница факултета која: развија функционалне и програмске везе између факултета, научноистраживачких организација и одговарајућих привредних грана и друштвених делатности у области научног истраживања, планирања кадрова, наставно-научног и наставно-уметничког рада; стара се о подизању научног подмлатка; организује и развија међудисциплинарне и вишедисциплинарне облике образовања, научноистраживачког и уметничког рада и остварује друге циљеве и зада-

тке од заједничког интереса за факултете који су удружени у ову заједницу.

Факултети се удружују у универзитет нарочито ради:

- давања мишљења о оснивању факултета, односно увођењу новог плана и програма образовања;
- предлагања образовних профила;
- давања мишљења о предлогу за утврђивање простора, опреме и наставних средстава за остваривање плана и програма образовања на факултету;
- давања мишљења о нацрту плана и програма образовања за трећи, четврти и пети степен стручне спреме;
- давања мишљења о предлогу плана образовања за седми један и седми два степен стручне спреме;
- давање мишљења о предлогу тема за магистарске тезе и докторске дисертације;
- утврђивања матичности факултета;
- давања мишљења о плану и програму образовања у педагошким академијама;
- договарања о заступљености садржаја из области марксизма, теорије и праксе самоуправљања, општенародне одбране и друштвене самозаштите, физичког васпитања и страног језика у плану и програму образовања за седми један степен стручне спреме;
- усклађивања планова научноистраживачког, односно уметничког рада и развијања међусобне сарадње у стварању што повољнијих услова за њихово обављање;
- промоције доктора наука;
- остваривања сарадње факултета у организовању студија међудисциплинарних и вишедисциплинарних области;
- уједначавања критеријума за избор наставника и сарадника;
- давања мишљења о предлогу за избор кандидата у звања наставника и сарадника;
- утврђивања мерила за упис студената и њиховог напредовања у току студија;
- разматрања питања студентског стандарда;
- препоручивања стручне литературе која се може користити као уџбеник за општеобразовне и општестручне садржаје студија;

– формирања јединственог информационог система, његовог развијања и сталног усавршавања и примене уз коришћење најсавременијих рачунарских средстава;

– изграђивања и развијања јединствене информационо-документационе и комуникационе основе;

– развијања сарадње са другим универзитетима у Социјалистичкој Републици Србији и Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији и другим организацијама у земљи и у иностранству;

– издавања гласила универзитета, уџбеника и других публикација у складу са законом;

– разматрања других питања од заједничког интереса утврђених статутом универзитета.

У универзитет се удружује и универзитетска библиотека.

Члан 309.

Факултети и универзитетске библиотеке удружују се самоуправним споразумом у:

– Универзитет у Београду;

– Универзитет у Нишу;

– Универзитет „Светозар Марковић“ у Крагујевцу, и

– Универзитет уметности у Београду.

Члан 310.

Факултети и више школе чија је делатност иста или сродна могу да се удружују у одговарајућу заједницу.

Образовна организација из става 1. овог члана може да се удружи и у заједницу школа Србије по струкама.

Члан 311.

У универзитет могу да се удруже и друге научноистраживачке организације, више школе и друге организације у којима се остварују поједини облици наставно-научног, односно научноистраживачког рада и које доприносе унапређивању тог рада.

Међусобна права и обавезе факултета и организације из става 1. овог члана која се удружује у универзитет, уређује се споразумом који са том организацијом закључи овлашћени орган универзитета.

Члан 312.

Универзитети могу да се удружују у заједницу универзитета Србије, односно заједницу универзитета Југославије ради разматрања и усаглашавања стручних питања од заједничког интереса.

У заједницу универзитета Србије може да се удружи и Заједница виших школа Србије.

Члан 313.

Заједница виших школа Србије, односно универзитет има скупштину и друге самоуправне органе утврђене статутом.

У раду скупштине учествују и представници друштвене заједнице.

Број и састав представника друштвене заједнице утврђује се споразумом који заједница из става 1. овог члана закључује са Скупштином Социјалистичке Републике Србије, односно органом који она овласти.

Члан 314.

У Заједници виших школа Србије образују се већа групација струка и други стручни органи утврђени статутом Заједнице.

Члан 315.

На универзитету се образује наставно-научно веће, односно наставно-уметничко веће.

На универзитету могу да се образују већа групација наука, заједнице катедри за исте или сродне катедре факултета, односно научне и уметничке дисциплине и други стручни органи утврђени статутом универзитета.

Члан 316.

Статут Заједнице виших школа Србије, односно универзитета по прибављеном мишљењу Скупштине Социјалистичке Републике Србије или органа који она одреди, доноси скупштина те заједнице већином гласова укупног броја делегата скупштине.

Члан 317.

Скупштина Заједнице виших школа Србије, односно универзитета доноси средњорочни и годишњи програм рада.

Средства за остваривање годишњег програма рада Заједнице из става 1. овог члана обезбеђује Републичка заједница када усвоји њихове програме рада.

Члан 318.

Пословодни орган Заједнице виших школа Србије је председник Заједнице.

Председника именује Скупштина Заједнице без конкурса, на две године, из реда професора виших школа удружених у Заједницу, под условима и по поступку утврђеним статутом те заједнице.

Члан 319.

Пословодни орган универзитета је ректор.

Ректора и проректора именује скупштина универзитета без конкурса, на две године, из реда редовних професора који су у радном односу на једном од удружених факултета.

Д Е О Ч Е Т В Р Т И

І. ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ И САМОУПРАВНО ИНТЕРЕСНО ОРГАНИЗОВАЊЕ

Члан 320.

Радници и други радни људи који задовољавају своје личне и заједничке потребе и остварују заједничке интересе у области усмереног образовања (у даљем тексту: радни људи) и радници образовних организација успостављају и развијају друштвено-економске односе на основама:

- права располагања и управљања друштвеним средствима и оствареним дохотком;
- самоуправног споразумевања и равноправног одлучивања;
- заједничког утврђивања потреба у усмереном образовању и програма њиховог задовољавања;
- планирања развоја усмереног образовања;

- вредновања рада радника образовних организација у слободној размени рада по основама и мерилима који обезбеђују једнак друштвено-економски положај оних који размењују рад;
- солидарности и узајамности ради остваривања заједничких интереса и интереса друштва у целини.

Члан 321.

Радници образовне организације стичу доходак слободном разменом свог рада са радом радних људи чије потребе и интересе непосредно задовољавају или преко, односно у самоуправној интересној заједници усмереног образовања.

Радници образовних организација стичу доходак из дохотка организација удруженог рада, из личних доходака или других прихода радних људи чије личне и заједничке потребе задовољавају и на тој основи остварују једнак друштвено-економски положај као и радници у другим организацијама удруженог рада.

Радници образовних организација могу да стичу доходак и учешћем у заједнички оствареном дохотку сагласно закону и самоуправном споразуму који закључе.

Члан 322.

Радни људи (корисници услуга) са радницима организација удруженог рада у области усмереног образовања (даваоци услуга) самоуправним споразумом оснивају самоуправну интересну заједницу усмереног образовања.

Корисници услуга из става 1. овог члана су:

1) радници у основним организацијама удруженог рада и радним заједницама које врше послове од заједничког интереса за више основних организација удруженог рада;

2) радни људи који раде у пољопривредној, занатској и другим делатностима одређеним законом, средствима рада на којима постоји право својине, заједно са радницима са којима удружују свој рад и средства рада, организовани у заједнице, односно удружења и друге законом одређене облике удруживања;

3) радни људи који личним радом самостално у виду занимања обављају уметничку или другу културну, адвокатску или другу професионалну делатност, удружени у радне заједнице, односно удружења и друге законом утврђене облике удруживања;

4) радни људи у радним заједницама државних органа, друштвено-политичких организација и удружења и другим радним заједницама које нису организоване као организације удруженог рада;

5) активна војна лица и грађанска лица на служби у оружаним снагама Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Самоуправну интересну заједницу усмереног образовања оснивају, као корисници услуга, преко својих месних заједница и други радни људи који раде у пољопривредној и другим делатностима одређеним законом, средствима на којима постоји право својине, као и други радни људи који личним радом самостално у виду занимања обављају уметничку или другу културну, адвокатску или професионалну делатност.

Радници у основним организацијама удруженог рада и радним заједницама из става 2. тачка 1. овог члана могу оснивати самоуправну интересну заједницу усмереног образовања преко радне организације у коју су удружени, ако је то предвиђено самоуправним споразумом о удруживању у радну организацију или њеним статутом.

Члан 323.

Самоуправна интересна заједница усмереног образовања оснива се за подручје међуопштинске регионалне заједнице и за територију града Београда (у даљем тексту: међуопштинска заједница) и за територију Републике ван територија социјалистичких аутономних покрајина.

Члан 324.

Међуопштинска заједница сматра се основаном кад самоуправни споразум о њеном оснивању закључе радници и други радни људи у већини самоуправних организација и заједница на подручју међуопштинске регионалне заједнице који се по одредбама овог закона удружују у ту заједницу.

Кад је међуопштинска заједница основана у складу са одредбама става 1. овог члана, скупштина међуопштинске регионалне заједнице, односно Скупштина града Београда утврђује привремено, док не закључе самоуправни споразум, обавезе радних људи у самоуправним организацијама и заједницама који нису закључили или приступили самоуправном споразуму о оснивању међуопштинске заједнице.

Републичку заједницу оснивају радници и други радни људи преко међуопштинских заједница усмереног образовања ради остваривања од-

ређених заједничких потреба у усмереном образовању и уједначавање услова за задовољавање заједничких потреба утврђених овим законом.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије утврђује привремено, до закључења самоуправног споразума, обавезе радних људи удружених у међуопштинску заједницу чија скупштина није закључила самоуправни споразум о удруживању у Републичку заједницу.

Члан 325.

Скупштина међуопштинске регионалне заједнице, односно Скупштина града Београда потврђује самоуправним споразумом о оснивању међуопштинске заједнице.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије потврђује самоуправни споразум о оснивању Републичке заједнице.

Члан 326.

Заједничка потреба друштва у усмереном образовању и васпитању у смислу овог закона, која се задовољава и непосредно остварује у међуопштинској заједници је остваривање плана и програма образовања од првог, закључно са петим степеном стручне спреме.

Заједничка потреба друштва из става 1. овог члана обухвата и унапређивање ученичког стандарда, остваривање стручног увида и надзора ради унапређивања усмереног образовања и васпитања, остваривање стручног усавршавања наставника и сарадника школа и развој информационог система.

Средства за остваривање заједничке потребе из става 1. овог члана обезбеђују радници и други радни људи из члана 327. ст. 2. и 3. у складу са законом.

Члан 327.

Заједничке потребе друштва у усмереном образовању, у смислу овог закона, које се задовољавају и непосредно остварују у Републичкој заједници су: остваривање плана и програма од шестог један, закључно са седмим два степеном стручне спреме, стицање доктората наука и научноистраживачки и уметнички рад којим се унапређује наставни рад у вишим школама и факултетима, образовање деце наших радника на привременом раду у иностранству и студентски стандард.

Заједничке потребе друштва из става 1. овог члана обухватају и остваривање програма стручног усавршавања наставника, обављање послова од заједничког интереса у заједницама образовних организација, развој информационог система у усмереном образовању, развој информационо-документационе и комуникационе основе рада универзитетске библиотеке, међурејубличко-покрајинску и међународну сарадњу.

Радни људи у Републичкој заједници усклађују и планирају број, структуру, просторни распоред образовних организација; утврђују јединствену политику уписа ученика и студената и обезбеђују средства за уједначавање услова за: остваривање плана и програма образовања од првог, закључно са петим степеном стручне спреме, образовање на језицима других народа и народности, образовање омладине ометене у развоју и ученички стандард.

Радници и други радни људи могу да утврде и друге заједничке потребе које ће да задовољавају у Републичкој заједници, као и начин обезбеђивања средстава за њихово задовољавање.

Средства за остваривање заједничких потреба из ст. 1. и 3. овог члана обезбеђују радници и други радни људи из члана 322. ст. 2. и 3. овог закона у складу са законом.

Члан 328.

Републичка заједница утврђује програм научноистраживачког рада који је у функцији унапређивања образовног процеса, основе и мерила за вредновање резултата тог рада и обезбеђује средства за његово остваривање.

Факултетима који обављају научна истраживања утврђена планом Републичке заједнице науке, средства за обављање тих истраживања обезбеђује Републичка заједница науке у складу са Законом о научноистраживачкој делатности.

Републичка заједница и Републичка заједница науке самоуправним споразумом утврђују програме од заједничког интереса за: остваривање научноистраживачког рада који је у функцији унапређивања образовног процеса; последипломске студије за стицање магистеријума наука; стицање доктората наука; усавршавање научноистраживачког кадра; проширивање материјалне основе научноистраживачког рада; развој информационог система, као и обим и начин удруживања средстава за њихово остваривање, у складу са средњорочним плановима тих заједница.

Члан 329.

Републичка заједница и Републичка заједница културе самоуправним споразумом утврђују програме уметничког рада од заједничког интереса и начин њиховог остваривања у складу са средњорочним плановима тих заједница.

Члан 330.

Републичка заједница и Републичка заједница за здравство самоуправним споразумом утврђују међусобна права и обавезе од заједничког интереса за стицање специјализација петог, шестог два и седмог два степена стручне спреме и ужих специјализација у области здравства.

Члан 331.

Радници и други радни људи могу одређене потребе у усмереном образовању да задовољавају у непосредној слободној размени рада са радницима организација удруженог рада усмереног образовања.

Корисници и даваоци услуга из става 1. овог члана утврђују самоуправним споразумом врсте и обим заједничких потреба и начин обезбеђивања средстава за њихово задовољавање.

Радници у организацијама удруженог рада који одређене заједничке потребе утврђене планом самоуправне интересне заједнице усмереног образовања задовољавају у непосредној слободној размени рада, обезбеђују сразмерно мање средстава за заједничке потребе које се задовољавају у тој заједници, у складу са основама и мерилима утврђеним у њој.

Члан 332.

Радници и други радни људи у самоуправним организацијама и заједницама из члана 322. овог закона у одређеној грани, односно области привредних или друштвених делатности који су заинтересовани за образовање кадрова одређене струке и радници образовних организација који остварују план и програм образовања у тој струци, могу да оснују и самоуправну интересну заједницу у којој остварују заједничке интересе утврђене самоуправним споразумом о њеном оснивању и законом (у даљем тексту: гранска заједница).

Гранска заједница сматра се основаном, ако самоуправни споразум о њеном оснивању закључе радни људи у најмање две трећине самоуправ-

них организација и заједница у одређеној грани, односно области привредних или друштвених делатности и радници у најмање две трећине образовних организација који остварују план и програм образовања за образовне профиле у одговарајућој струци.

Под бројем организација и заједница у смислу става 2. овог члана подразумевају се организације и заједнице у одређеној грани, односно области делатности и образовне организације које имају седиште на територији Социјалистичке Републике Србије ван територија социјалистичких аутономних покрајина.

Ако се гранска заједница оснује у складу са одредбама става 1. овог члана, Скупштина Социјалистичке Републике Србије, привремено, док не закључе самоуправни споразум, утврђује обавезе радних људи у самоуправним организацијама и заједницама који нису закључили самоуправни споразум о оснивању гранске заједнице.

Скупштина Социјалистичке Републике Србије потврђује самоуправни споразум о оснивању гранске заједнице.

Члан 333.

Радници и други радни људи који су се удружили у гранску заједницу, удружују се и у међуопштинску заједницу и у Републичку заједницу ради остваривања својих других заједничких потреба у области усмереног образовања.

Радни људи који удружују средства у гранску заједницу, удружују сразмерно мање средстава за остваривање других заједничких потреба у међуопштинској и Републичкој заједници у складу са основама и мерилима утврђеним у тим заједницама.

Гранска заједница врши овим законом предвиђене послове међуопштинске и Републичке заједнице у односу на остваривање плана и програма образовања за струку за коју је гранска заједница основана.

Начин уређивања међусобних права и обавеза из ст. 2. и 3. овог члана радници и други радни људи уређују самоуправним споразумом који закључују преко својих делегата у скупштинама гранских, међуопштинских и Републичке заједнице.

Члан 334.

Ради што непосреднијег остваривања својих посебних потреба и интереса радници и други радни људи могу да се у самоуправној интерес-

ној заједници усмереног образовања организују у основну заједницу, односно јединицу.

Самоуправним споразумом о оснивању самоуправне интересне заједнице усмереног образовања или њеним статутом радници и други радни људи утврђују услове под којима се могу организовати у основну заједницу, односно јединицу из става 1. овог члана.

1. Самоуправно договорена накнада

Члан 335.

Самоуправним споразумом закљученим у међуопштинској, односно Републичкој заједници утврђују се основи и мерила за одређивање самоуправно договорене накнаде за рад образовне организације.

Самоуправно договорена накнада утврђује се за сваки план и програм образовања који се остварује у образовној организацији. Висина накнаде зависи од обима и резултата рада радника образовне организације у остваривању плана и програма образовања.

Самоуправно договорена накнада обухвата и средства за научноистраживачки, односно уметнички рад којим се унапређује наставно-научни, односно наставно-уметнички рад факултета.

Образовна организација и међуопштинска, односно Републичка заједница уговором уређују међусобна права, обавезе и одговорности за остваривање одређеног плана и програма образовања и утврђују самоуправно договорену накнаду за текућу школску годину.

Члан 336.

Самоуправно договорена накнада обухвата материјалне трошкове, амортизацију и доходак.

Материјални трошкови утврђују се на основу самоуправно договорених норматива и стандарда у међуопштинској, односно Републичкој заједници и обезбеђују се у реалним износима по тржишним ценама за сваку школску годину.

Амортизација се утврђује у висини средстава која образовна организација обезбеђује према закону.

Средства за извршавање законом утврђених обавеза образовне организације према друштвеној заједници обезбеђују се у висини тих обавеза.

Средства за личне дохотке, заједничку потрошњу, за проширивање материјалне основе рада и резерве обезбеђују се на основу самоуправно утврђених основа и мерила у међуопштинској заједници, односно Републичкој заједници.

Средства за проширење материјалне основе рада образовних организација могу да се обезбеђују и наменски, на основу самоуправног споразума закљученог између заинтересованих организација.

Самоуправно договореном накнадом обезбеђује се једнак друштвено-економски положај радника образовних организација са положајем радника организација удруженог рада материјалне производње и других друштвених делатности.

Усклађивање средстава из става 1. овог члана врши се према условно неквалификованом раднику у материјалној производњи за сваку школску годину. Ако средства по условно неквалификованом раднику у материјалној производњи у току школске године расту више од планираног и обезбеђеног износа, усклађивање се врши и у току школске године.

2. Начела за организацију и рад самоуправних интересних заједница усмереног образовања

Члан 337.

Скупштину, као орган управљања самоуправне интересне заједнице усмереног образовања, чине делегати корисника и давалаца услуга.

У скупштини заједнице обезбеђују се усклађивање и остваривање самоуправно утврђених потреба и интереса у усмереном образовању и равноправно одлучивање радних људи корисника услуга и радника образовних организација о њиховим међусобним правима, обавезама и одговорностима.

Члан 338.

Скупштину међуопштинске заједнице чине делегати које бирају делегације радних људи корисника услуга и делегације радника и ученика образовних организација.

Скупштину Републичке заједнице чине делегати које бирају радници, ученици и други радни људи као корисници и даваоци услуга преко скупштина међуопштинских заједница из реда делегата давалаца и корисника услуга у скупштини, односно својих делегација, као и делегати рад-

ника и студената виших школа и факултета и радника универзитетских библиотека чијим се радом задовољавају заједничке потребе и интереси у Републичкој заједници.

Самоуправним споразумом о оснивању међуопштинске, односно Републичке или гранске заједнице утврђује се састав скупштине, број делегата из реда давалаца услуга, корисника услуга, ученика и студената, начин њиховог избора и опозива, као и организација и начин рада скупштине.

Члан 339.

У Скупштини Републичке заједнице могу да се образују већа групација наука и струка и радна тела организована на гранском принципу.

Статутом Републичке заједнице ближе се уређују организовање, делокруг и начин рада већа и радних тела из става 1. овог члана.

Члан 340.

Међуопштинска, односно Републичка заједница има орган самоуправне контроле чији чланови се бирају на начин и по поступку утврђеном за избор делегата у скупштину заједнице.

Самоуправним споразумом о оснивању међуопштинске, односно Републичке заједнице и другим самоуправним општим актом заједнице одређују се задаци, састав и начин рада органа самоуправне контроле.

Члан 341.

Скупштина заједнице има секретара.

Скупштина заједнице именује секретара на четири године. Именовање и разрешење секретара врши се у складу са самоуправним општим актом.

Секретар извршава одлуке скупштине и њених органа, заступа заједницу, одговоран је за благовремену и стручну припрему аката за скупштину и њене органе, обавља и друге послове утврђене самоуправним општим актом, у складу са законом.

Члан 342.

Начин обављања стручних, административних, помоћних и њима сличних послова за потребе самоуправне интересне заједнице усмереног

образовања уређује се самоуправним споразумом о оснивању заједнице, статутом и другим самоуправним општим актом.

Послови из става 1. овог члана могу да се повере радној заједници која обавља послове за друге организације, односно заједнице или радној заједници посебно организованог за те послове.

Радници радне заједнице и секретар, кад руководи радом заједнице, одговорни су за свој рад, односно за рад радне заједнице скупштине заједнице.

Споразумом који се закључује са радном заједницом утврђује се нарочито: врста и обим послова који се обављају за заједницу; рокови и начин извршавања утврђених послова; права, обавезе и одговорности радне заједнице за преузете, послове; средства која се обезбеђују за извршавање утврђених послова и друга међусобна права, обавезе и одговорности.

Самоуправна интересна заједница усмереног образовања може да повери обављање одређених послова стручној или научноистраживачкој организацији, о чему са том организацијом закључује уговор.

3. Однос друштвено-политичке заједнице и самоуправне интересне заједнице усмереног образовања

Члан 343.

Скупштина Републичке заједнице равноправно са надлежним већима Скупштине Социјалистичке Републике Србије одлучује о питањима и односима из области усмереног образовања која су у надлежности Скупштине Социјалистичке Републике Србије.

Члан 344.

Ако се у самоуправној интересној заједници усмереног образовања не донесе план или други акт од кога битно зависи рад заједнице, Скупштина града Београда упозориће међуопштинску заједницу основану за територију града, а Скупштина Социјалистичке Републике Србије међуопштинску заједницу и Републичку заједницу да до одређеног рока донесе одговарајући акт.

Ако се у самоуправној интересној заједници усмереног образовања не донесе акт из става 1. овог члана у одређеном року, скупштина одговарајуће друштвено-политичке заједнице донеће одлуку којом се привремено решава то питање.

Члан 345.

Скупштина општине на чијој територији је седиште међуопштинске заједнице, односно основне заједнице или јединице, и Скупштина града Београда има право да до одлуке Уставног суда Србије обустави извршење самоуправног општег акта заједнице који није у сагласности са уставом и законом.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије има право да до одлуке Уставног суда Србије обустави извршење општег акта Републичке заједнице, односно гранске заједнице који није у сагласности са уставом и законом.

Члан 346.

Надзор над законитошћу рада стручне службе међуопштинске заједнице и Републичке заједнице, односно гранске заједнице врши републички орган управе.

Надзор над законитошћу рада стручне службе међуопштинске заједнице основане за територију града Београда врши градски орган управе надлежан за послове образовања.

Д Е О П Е Т И

I. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 347.

Новчаном казном од 500.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај образовна организација ако:

1) почне да остварује програм образовања пре добијања решења републичког органа управе о испуњености услова утврђених овим законом за почетак рада (члан 31. став 1. тач. 1. и 2. и става 2. истог члана и чл. 33, 34. и 38);

2) примени статут или други самоуправни општи акт пре добијања сагласности (чл. 83. и 84);

3) не пријави промену услова утврђених овим законом за рад у прописаном року (члан 42. став 2);

4) почне да остварује програм образовања ван свог седишта на територији друге социјалистичке републике или социјалистичке аутономне покрајине пре него што републички орган управе утврди испуњеност услова прописаних овим законом (члан 39. став 1);

5) почне да остварује програм образовања у иностранству пре добијања одобрења републичког органа управе (члан 40).

Новчаном казном из става 1. овог члана казниће се за прекршај образовна организација чије је седиште на територији друге социјалистичке републике, односно социјалистичке аутономне покрајине ако упише ученике или студенте и почне да остварује програм образовања на територији Социјалистичке Републике Србије пре добијања решења републичког органа управе о испуњености услова утврђених овим законом за почетак рада (члан 39. став 2).

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се и одговорно лице у образовној организацији за прекршај из ст. 1. и 2. овог члана.

Члан 348.

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај образовна организација ако:

1) не донесе годишњи програм рада (чл. 109. и 187);

2) упише ученика, односно студента пре добијеног решења о испуњености услова за почетак рада, односно мимо утврђених основа и мерила или преко броја одређеног планом уписа (члан 36, чл. 50–57, чл. 112–119. и чл. 217–232);

3) изабере наставника, односно сарадника који не испуњава услове утврђене овим законом или га изабере без јавног конкурса (чл. 69, 72, 73, чл. 158–163. и чл. 267–295);

4) не објави конкурс шест месеци пре истека времена за које је наставник или сарадник изабран (члан 281. став 3);

5) ако материјал за избор у звање наставника и сарадника не учини приступачним јавности најмање месец дана (члан 284. став 2);

6) прими у радни однос радника који је већ запослен у другој организацији удруженог рада супротно члану 74. овог закона;

7) обави испит супротно чл. 125–130. и чл. 234–247. овог закона;

8) донесе план и програм образовања супротно чл. 176–179. и чл. 191–193. овог закона;

9) одобри одбрану специјалистичког рада, магистарске тезе или докторске дисертације супротно чл. 195–198. и чл. 203–211. овог закона;

10) не води или неуредно води прописану евиденцију (члан 58);

11) изда јавну исправу о стеченом образовању супротно чл. 59–61. и члану 65. овог закона;

12) не поништи јавну исправу сагласно члану 68. овог закона;

13) користи печат супротно члану 62. став 4. овог закона;

14) не донесе акт о престанку радног односа наставника или сарадника из члана 71. овог закона;

15) не донесе у року самоуправни општи акт о расподели средстава остварених радом ученика, односно студената или тај акт донесе без равноправног учешћа радника, односно студената (члан 141. став 1. тачка 3. и члан 264. став 1. тачка 5).

Новчаном казном од 10.000 до 20.000 динара казниће се и одговорно лице у образовној организацији за прекршај из става 1. овог члана.

II. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 349.

Образовна организација, међуопштинска и Републичка заједница образовања, Заједница виших школа Србије и универзитети ускладиће своју организацију и самоуправне опште акте са одредбама овог закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 350.

У року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона:

- Републичка заједница утврдиће образовне профиле;
- Заједница виших школа Србије одредиће матичност струка виших школа; и
- универзитети ће да одреде матичност факултета.

Члан 351.

До почетка школске 1987/88. године:

- више школе и факултети донеће, за утврђене образовне профиле, планове и програме образовања у складу са одредбама овог закона;

– републички орган управе донеће правилник о потребном простору, опреми и наставним средствима за више школе и факултете; и

– Просветни савет донеће за утврђене образовне профиле планове и програме образовања, правилник о потребном простору, опреми, наставним средствима и врсти стручне спреме наставника и сарадника школе и правилник о потребном простору, опреми, наставним средствима и врсти стручне спреме наставника и сарадника за педагошке академије.

Члан 352.

Републички орган управе утврдиће испуњеност услова за рад образовне организације сагласно одредбама овог закона, најкасније до краја школске 1987/88. године и објавиће списак образовних организација које су испуниле услове за рад.

Члан 353.

Образовна организација чије седиште је у другој социјалистичкој републици, односно социјалистичкој аутономној покрајини, а која остварује план и програм образовања на територији Социјалистичке Републике Србије ван територија социјалистичких аутономних покрајина, поднеће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона захтев да републички орган управе утврди испуњеност услова за тај њен рад и да решење на основу овог закона.

Члан 354.

Ученици, односно студенти који су започели образовање према прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, могу да стекну то образовање најкасније до краја школске 1990/91. године.

Студент коме је одобрена израда специјалистичког рада, односно магистарске тезе и докторант коме је одобрен рад на докторској дисертацији, брани тај рад, тезу, односно дисертацију у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, у року од пет година од ступања на снагу овог закона.

Члан 355.

Образовање које је грађанин стекао по досадашњим прописима, изједначава се са образовањем које се стиче по овом закону, и то:

1. средње образовање са четвртим степеном стручне спреме;
2. више образовање са шестим један степеном стручне спреме;
3. високо образовање са седмим један степеном стручне спреме.

Лице које је до дана ступања на снагу овог закона одбранило специјалистички рад, односно магистарску тезу стиче седми два степен стручне спреме, а које је одбранило докторску дисертацију стиче осми степен стручне спреме.

Степен стручне спреме из става два овог члана стичу лица из члана 354. став 2. овог закона, која су одбранила специјалистички рад, магистарску тезу, односно докторску дисертацију по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Члан 356.

Лица која су пре ступања на снагу овог закона стекла средње, више или високо образовање по тада важећим прописима, имају право уписа у образовну организацију под истим условима као и лица која су стекла четврти, шести један или седми један степен стручне спреме, када је тај степен овим законом предвиђен као услов за савлађивање одређеног плана и програма образовања.

Лице које је завршило учитељску школу, односно школу за васпитача, може да се упише у другу годину образовања педагошке академије.

Студент из става 2. овог члана може да полаже испите из завршне године студија кад по одлуци већа положи допунске испите из предмета претходне године студија.

Лица којима је признато средње образовање по Закону о средњем образовању и васпитању („Службени гласник СРС“, бр. 19/74, 25/75, 26/76 и 21/77) имају право уписа у образовну организацију под истим условима као и лица која су стекла четврти степен стручне спреме.

Лицу које је стекло стручну оспособљеност по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, а има основно образовање, признаје се други степен стручне спреме.

Члан 357.

Наставници и стручни сарадници који су по прописима који су важили до доношења овог закона испуњавали услове у погледу степена и врсте стручне спреме могу и даље да обављају образовно-васпитни рад,

односно стручне послове од значаја за остваривање образовно-васпитног рада у школи.

Практичну наставу у школи може да изводи и лице које је висококвалификовани радник, а коме је признато средње образовање, и то до краја школске 1992/93. године.

Наставник практичне наставе који не испуњава услове у погледу степена и врсте стручне спреме, а преостало му је највише 10 година радног стажа за стицање права на личну пензију, може и даље да изводи ову наставу у школи.

Члан 358.

Наставник и сарадник више школе, педагошке академије, односно факултета који је на дан ступања на снагу овог закона био изабран у одговарајуће звање може и даље да обавља послове до истека рока на који је изабран.

Поступак избора наставника и сарадника који је у току окончаће се по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.

Члан 359.

Радник који је засновао радни однос у образовној организацији у звању асистента, а који у току студија није стекао педагошко, андрагошко и психолошко образовање, дужан је да га стекне на одговарајућем факултету најкасније у року од четири године од дана ступања на снагу овог закона.

Асистент који је поново изабран у то звање није обавезан да стекне образовање из става 1. овог члана.

Члан 360.

Наставник више школе и педагошке академије који не испуњава услове из чл. 268, 269. и 270. овог закона, може да буде поново биран у затечено звање и да обавља послове наставника најкасније до краја школске 1992/93. године.

Наставник више школе и педагошке академије који до рока из става 1. овог члана не испуни услове за избор и рад утврђене овим законом, не може после тог рока да изводи наставу нити да буде биран у звање наставника.

Наставник више школе и педагошке академије који не испуњава услове за избор у звање, а има најмање 30 година стажа осигурања, може и даље да буде биран у затечено звање.

Члан 361.

Лице може да буде изабрано у звање предавача за општенародну одбрану и друштвену самозаштиту СФРЈ у вишој школи, односно факултету, под условима из члана 39. Договора о јединственим основама обучавања омладине за општенародну одбрану, најкасније до 30. септембра 1995. године.

Члан 362.

Наставници факултета који на дан 24. децембра 1972. године нису имали докторат наука, а имали су најмање 20 година радног стажа, од чега у звању наставника више школе, односно факултета, најмање 10 година, могу да буду поново бирани у затечено звање.

Члан 363.

Одредбе подзаконских аката које су се примењивале до ступања на снагу овог закона, ако нису са њим у супротности, примењиваће се до доношења прописа на основу овог закона.

Члан 364.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије“.

Одредбе чл. 50–57, 112–135. и 217–232. овог закона примењиваће се од школске 1986/87. године.

Члан 365.

Даном ступања на снагу овог закона, односно даном почетка примене одредаба наведених у члану 364. став 2. престају да важе: Закон о високом школству („Службени гласник СРС“, бр. 2/79, 22/80, 31/81 и 50/84), Закон о вишем образовању радника („Службени гласник СРС“, бр. 19/74, 54/76 и 30/79), Закон о педагошким академијама („Службени гласник СРС“, бр. 14/71, 47/73, 32/75 и 30/79), Закон о усмереном образовању и васпитању („Службени гласник СРС“, бр. 29/79, 43/82, 9/83, 13/83 и

42/85) осим члана 37. тог закона, Закон о пријему ученика школа за квалификоване раднике на практично стручно образовање („Службени гласник СРС“, бр. 8/71 и 32/75), Закон о самоуправним интересним заједницама образовања и васпитања („Службени гласник СРС“, бр. 48/74, 44/75, 53/75, 21/77, 54/77, 19/78, 25/82, 24/85 и 49/85) и стављају се ван снаге одредбе чланова Закона о огледима у области предшколског, основног и средњег васпитања и образовања („Службени гласник СРС“, бр. 52/75), које се односе на огледе у васпитно-образовним организацијама удруженог рада средњег васпитања и образовања, члан 6. став 2. Закона о избору органа управљања и других органа у организацијама удруженог рада („Службени гласник СРС“, бр. 30/77 и 38/82), као и члан 54. Закона о изменама и допунама Закона о прекршајима („Службени гласник СРС“, број 24/85).

Одредбе члана 135. закључно са чланом 144. Закона о здравственој заштити („Службени гласник СРС“, бр. 30/79, 59/82, 18/83, 22/84, 50/84, 24/85 и 51/85) ускладиће се са одредбама овог закона најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

[*Службени гласник СР Србије*, 42(1986), 14, стр. 1029–1065]